

HOOFDSTUK 1 INTEGRAAL ACCOMMODATIEBELEID VRIES	
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doelstellingen	2
1.3 Uitgangspunten.....	3
1.4 Randvoorwaarden	3
HOOFDSTUK 2 VRIES SOCIAAL-GEOGRAFISCH	
2.1 Inleiding	4
2.2 Geografisch	4
2.3 Demografisch.....	5
2.4 Voorzieningenniveau Vries	5
<u>Onderwijsvoorzieningen</u>	6
<u>Sportvoorzieningen</u>	6
2.5 Voorzieningen in de nabije omgeving	7
HOOFDSTUK 3 HUIDIG GEMEENTELIJK BELEID	
3.1 Inleiding	8
3.2 Huidig beleid welzijn, onderwijs, sport	8
3.3 ABC-indeling.....	8
3.4 Gebouwenbeheer	8
3.5 Trends en ontwikkelingen	9
3.5.1. Welzijn.....	9
3.5.2. Onderwijs	10
3.5.3 Sport.....	10
3.5.4. Gebouwenbeheer.....	10
HOOFDSTUK 4 ONDERZOEK VRAAG EN AANBOD	
4.1 Inleiding	11
4.2 Gebouwenonderzoek.....	11
4.3 Onderzoek IHN	11
4.4 De huidige huisvestingssituatie en toekomstige huisvestingsbehoefte	12

4.5 Informatieavonden.....	13
4.6 Deelsessies	13
HOOFDSTUK 5 MET BELEID NAAR DE TOEKOMST	
5.1 Inleiding	14
5.1.1 Gebruik	14
5.1.2 Beheer	14
5.1.3 Gebouwen.....	14
HOOFDSTUK 6 HET SCENARIO	
6.1 Inleiding	15
6.2 Geen clustering sportvelden Vako en SVT; investeren op de huidige locatie.....	15
6.3 Scenario; keuze voor clustering	15
6.3.1 Wat de doen met de bestaande gebouwen?	16
6.4 Locatiekeuze	16
6.5 Termijn van realisatie	17
6.6 Relatie met andere projecten.	17
6.7 Financiën	17
6.7.1 Dekking.....	19
Aanbevelingen.....	20
BIJLAGEN	
1. Kaart Vries	
2. Tabel demografische gegevens Vries	
3. Samenvatting huidig gemeentelijk beleid m.b.t. accommodaties	
4. Samenvatting gebouwenonderzoek IHN	
5. Informatie over de informatieavonden	
6. Verslagen deelsessies	

HOOFDSTUK 1 INTEGRAAL ACCOMMODATIEBELEID VRIES

1.1 Aanleiding

In de gemeente Tynaarlo worden zowel in de hoofdkernen als in de dorpen veel activiteiten uitgevoerd op het gebied van welzijn, onderwijs en sport. Accommodaties zijn een belangrijke voorwaarde om invulling te kunnen geven aan deze activiteiten. Onder accommodaties worden verstaan alle gebouwen en terreinen waarin en waarop de activiteiten plaatsvinden.

Accommodaties zijn voor de gemeente een belangrijke schakel in welzijns-, onderwijs- en sportbeleid. Voldoende en kwalitatief goede accommodaties worden als belangrijke voorwaarde gezien voor het stimuleren van activiteiten die gericht zijn op het versterken van de sociale samenhang en leefbaarheid in een dorp of buurt.

Voor welzijns- onderwijs- en sportactiviteiten worden door de gemeente accommodaties gesticht en/of in stand gehouden. Elk beleidsterrein werkte tot voor kort vanuit een eigen accommodatiebeleid, met eigen beheersstructuren en financieringsvormen. Landelijk voeren steeds meer gemeenten een integraal accommodatiebeleid. Ook de gemeente Tynaarlo kiest nu voor een integrale aanpak.

Huisvestingsproblemen zijn vaak een praktische aanleiding om te beginnen met de ontwikkeling van integraal accommodatiebeleid. Uit een onder welzijnsinstellingen gehouden knelpunten-inventarisatie (2001) is gebleken dat ook in de gemeente Tynaarlo zich een aantal accommodatieknelpunten voordoen die vragen om oplossingen.

In het collegeprogramma 2002-2006 is aangegeven dat voor deze accommodatieknelpunten oplossingen “op maat” moeten worden gerealiseerd, waarbij steeds gezocht wordt naar de meerwaarde in de relatie van welzijns-, onderwijs-, en sportactiviteiten.

Voor het ontwikkelen van een integraal accommodatiebeleid is in 2003 een project gestart. Dit project moest oorspronkelijk leiden tot accommodatieplannen voor alleen de drie grotere kernen in de gemeente, te weten: Eelde-Paterswolde, Zuidlaren en Vries. Maart 2006 heeft de gemeenteraad besloten om ook accommodatieplannen te ontwikkelen voor een aantal kleinere kernen in de gemeente, zijnde: Yde-De Punt, Zeijen, Zuidlaarderveen, De Groeve, Tynaarlo en Oudemolen.

In 2003 is begonnen in Eelde-Paterswolde, in 2006 gevolgd door Zuidlaren. Voor u ligt nu het accommodatieplan Vries als laatste van de drie grotere kernen.

1.2 Doelstellingen

De doelstelling van het integraal accommodatiebeleid kan als volgt omschreven worden:

Het zo doelmatig mogelijk huisvesten van activiteiten op het gebied van welzijn, onderwijs en sport

Hierbij wordt gestreefd naar een verbeterde onderlinge afstemming in omvang en kwaliteit van diverse accommodaties over de (beleids-)sectoren heen. Daarnaast wordt gestreefd naar een verbreding van de inzet van deze accommodaties voor activiteiten van en voor verschillende doelgroepen. Enerzijds vanuit inhoudelijke argumenten: functies kunnen worden gecombineerd en kunnen

elkaar versterken. Anderzijds uit exploitatieoverwegingen, omdat met name gemeenschappelijke voorzieningen en activiteitenruimten efficiënter kunnen worden benut.

1.3 Uitgangspunten

Het beleid richt zich op de ruimtebehoefte ten aanzien van activiteiten en niet op instandhouding van accommodaties. Hierbij gaat het om activiteiten waarvoor de gemeente, in het kader van het huidige beleid, in meer of mindere mate een verantwoordelijkheid heeft.

Verder komt het accommodatiebeleid tot stand binnen het kader van wettelijke noodzaak, politieke wensen en beschikbare middelen.

1.4 Randvoorwaarden

Het accommodatiebeleid sluit aan op het huidige gemeentelijke beleid op de diverse terreinen. Verder wordt integraal gekeken naar het beleid op het gebied van onder andere ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en infrastructuur en gebouwenbeheer. Er is gekozen voor een interactieve werkwijze. Op die manier kunnen ook ideeën, wensen en oplossingen vanuit instellingen, verenigingen, belangenorganisaties en adviesraden maximaal mogelijk meegewogen worden.

HOOFDSTUK 2 VRIES SOCIAAL-GEOGRAFISCH

2.1 Inleiding

De voornaamste doelstelling van het project integraal accommodatiebeleid is het zo doelmatig mogelijk huisvesten van activiteiten op het gebied van welzijn, onderwijs en sport. Hiertoe dient eerst het huidige voorzieningenniveau in de kern Vries en directe omgeving beschreven te worden. In dit hoofdstuk wordt dan ook aangegeven welke voorzieningen nu al in Vries of directe omgeving aanwezig zijn. Ook worden enkele geografische- en demografische ontwikkelingen beschreven. Mede op basis van deze gegevens kan de omvang van de potentiële vraag naar verschillende voorzieningen worden bepaald.

2.2 Geografisch

In 1998 hield Vries op te bestaan als zelfstandige gemeente. Hiermee kwam een einde aan een bestuurlijke eenheid die reeds vroeg in de middeleeuwen moet zijn gegroeid. Maar ook van voor die tijd zijn tal van sporen van bewoning aangetroffen.

Bij de bekering van Drenthe tot het christendom, rond 800, moet de eerste kern van Drenthe in Vries zijn verrezen. Het kerkelijk leven heeft in Vries altijd een belangrijke rol gespeeld. In de 9^e eeuw was het centraal op een kruispunt van wegen gelegen kerspel Vries (kerkgebied) het centrum van het dingspil (rechtsgebied) Noordenveld. De dingspilen werden weer onderverdeeld in kerspelen. Eelde, Vries en Zuidlaren werden afzonderlijke kerspelen.

Bij de invoering van de burgerlijke gemeente, omstreeks 1815, werd besloten de kerspel-grenzen aan te houden. Zo ontstond de gemeente Vries (en ook de gemeenten Eelde en Zuidlaren). De huidige Hervormde Kerk op de Brink dateert uit de 11^e eeuw en is daarmee een van de oudste van Drenthe. Zij is de opvolgster van de twee houten kerkjes (de eerste uit ca. 775) en een pre-romaans tufstenen kerkje (9e eeuw). De toren van de Hervormde Kerk behoort in zijn genre tot de fraaiste van ons land. In vroeger tijden heette deze kerk de Sint-Bonifatiuskerk.

Het centrum rond de Brink is sinds 1970 beschermd dorpsgezicht met o.a. de kerk, Saksische boerderijen, lindenbomen en de café's Onder de Linden en Het wapen van Leiden.

De ligging van Vries op de Rolderrug aan de weg Groningen-Assen heeft de ontwikkelingsgang van het dorp bepaald. Daarnaast heeft het Noord-Willemskanaal (1861) en de spoorlijn Groningen-Zwolle (1870) de groei van het dorp verder gestimuleerd.

Na de tweede wereldoorlog nam de groei van Vries fors toe. Deze groei nam toe door voornamelijk trek vanuit Groningen en Assen naar het platteland. Vries werd vooral een forensengemeente. De woningbouw kwam in deze periode ook op gang. Ook voor 1950 werd er wel gebouwd, maar van woningbouw van enige omvang was toen nog geen sprake.

De uitbreiding van het dorp heeft vooral aan de zuidkant plaatsgevonden. Stimulerend voor Vries in de tweede helft van de 20ste eeuw waren de aanleg van de rijksweg A28 en het industrieterrein Vriezerburg tussen de brug en de snelweg.

Het grootste deel van zijn bestaan is Vries (dorp en gemeente) een gemeenschap van boeren geweest. Tegenwoordig is het boeren-

leven sterk afgenomen en heeft het toerisme en de industrie een belangrijke plaats gekregen.

Op 1 januari 1998 werd de gemeente Vries samengevoegd met Eelde en Zuidlaren. Vries behoort nu tot de gemeente Tynaarlo. Het nieuwe gemeentehuis is gevestigd in Vries.

2.3 Demografisch

De gemeente Tynaarlo heeft ongeveer 32.000 inwoners, waarvan ongeveer 4.500 in de kern Vries wonen¹. De verwachting is dat het inwonertal de komende jaren zal stijgen door geplande nieuwbouw in Nieuwe Stukken (woonwijk aan de oostkant van Vries).

Net als in de rest van de gemeente, is ook in Vries het aantal 55-plussers relatief hoog. Tynaarlo is dan ook een vergrijzende gemeente. Dit heeft invloed op het gebruik van de voorzieningen. Verenigingen en instellingen krijgen te maken met een verouderend ledenbestand.

2.4 Voorzieningsniveau Vries

De kern Vries heeft een uitgebreid aanbod wat betreft activiteiten op het gebied van welzijn, onderwijs en sport. Hieronder volgt een globale beschrijving van het bestaande voorzieningsniveau in de kern.

Welzijnsvoorzieningen

De welzijnsvoorzieningen kunnen worden onderverdeeld in drie clusters: kunst, cultuur en educatie; zorg en gezondheid; ontmoeting, spel en overig.

¹ Zie bijlage 2 voor een tabel bevolkingssamenstelling Vries en gemeente Tynaarlo.

Kunst, cultuur en educatie

De kern Vries heeft een groot aanbod aan activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en educatie. Het professionele aanbod aan kunst-, cultuur- en educatieactiviteiten bestaat onder meer uit: bibliotheekwerk, ICO-muziekeducatie, dans-educatie en cursuswerk door de stichting Trias. Daarnaast zijn er activiteiten van amateurverenigingen en gezelschappen als koren, dans-, muziek- en toneelverenigingen. Accommodaties voor cultuurbeoefening zijn: Dorpshuis De Pan, de bibliotheek, het oude gemeentehuis, café Onder de Linden en het kerkgebouw.

Zorg, gezondheid en ouderen

De GGD bevordert en beschermt de gezondheid van inwoners in het algemeen en risicogroepen in het bijzonder. Activiteiten zijn onder meer: periodiek gezondheidsonderzoek op scholen, onderzoeken op indicatie, epidemiologisch onderzoek, voorlichting en advies. Icare verzorgt in Vries de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen. Stichting Noordermaat biedt maatschappelijke hulp voor volwassenen.

Verder zijn er een apotheek en meerdere tandartsen-, huisartsen-, fysiotherapie- en psychotherapiepraktijken. Daarnaast heeft Vries met stichting 'De Brink' en 'Boskamp' beschermde woonvormen. Voor de huisvesting van - en zorg voor - ouderen bestaat één instelling: verzorgingshuis Kornoeljihof.

De stichting Trias doet flankerend ouderenwerk in Vries: Tafeltje Dekje, ouderenvervoer e.d. In de kern zijn afdelingen van verscheidene belangenorganisaties voor ouderen.

In de kern is geen centrale huisartsenpost of gezondheidscentrum.

Ontmoeting, spel en overig

De Stichting Kinderopvang in Drenthe (SKID) en de stichting Trias verzorgen de kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang in Vries. Trias is daarnaast ook verantwoordelijk voor de uitvoering van het peuterspeelzaalwerk. Kinderopvang is gehuisvest in het voormalige gemeentehuis (KDV Trias), in het gebouw van De Brink (SKID) en OBS Vijverstee (BSO, SKID) en CBS De Holtenhoek. Daarnaast zitten de peuters zitten onder één dak bij CBS Holtenhoek.

Jongeren kunnen, naast de activiteiten van de vele verenigingen, onder meer gebruik maken van jeugdsoos De Pan en Scouting Vries. Ook zoekt de gemeente naar een geschikte lokatie om een skatevoorziening te realiseren.

Onderwijsvoorzieningen

De kern Vries heeft twee basisscholen: OBS De Vijverstee en CBS De Holtenhoek. Circa 500 leerlingen volgen het basisonderwijs. Daarvan gaan ca. 350 naar het openbaar onderwijs en ca. 150 naar bijzonder onderwijs.

Sportvoorzieningen

De kern Vries heeft een groot aanbod aan sportverenigingen. Het aantal verenigingen in Vries is ca. 25.

Binnensportaccommodaties

De kern Vries beschikt over een sporthal, een turnhal en een gymnastiekzaal. Daarnaast is er een openluchtwembad. Ook is er een klein overdekt instructiebad op het terrein van 'De Brink'.

De sporthal en de gymnastiekzaal worden overdag vooral gebruikt door scholen. Na schooltijd, 's avonds en 's weekends worden de binnensportaccommodaties intensief gebruikt door de

sportverenigingen. De sporthal en gymnastiekzaal worden voornamelijk gebruikt door eigen gemeentelijke sportverenigingen. De turnhal heeft een regionale functie.

Buitensportaccommodaties

Er zijn een voetbalcomplex en een tenniscomplex in Vries. Ook zijn er twee maneges en een ijsbaan aanwezig. De buitensportaccommodaties worden intensief gebruikt door met name lokale verenigingen.

Enkele sporten hebben geen specifieke eigen accommodaties nodig. Het gaat b.v. om de hengelsportclubs, een trimgroep, e.d.

2.5 Voorzieningen in de nabije omgeving

Inwoners van Vries kunnen naast de voorzieningen in de eigen kern natuurlijk ook gebruik maken van voorzieningen in de buurt.

Voorzieningen in de gemeente Tynaarlo

In Eelde-Paterswolde is, net als in Vries, een openluchtbad. In Zuidlaren is een subtropisch zwembad. Zowel Zuidlaren als Eelde-Paterswolde hebben een sporthal. Eelde-Paterswolde heeft zelfs een dubbele sporthal met fitnessruimte. Ook zijn er verscheidene gymnastiekzalen in de kleine dorpen (o.a. in Tynaarlo, Oudemolen, Zeijen, Yde) en in de kernen Eelde-Paterswolde (drie gymnastiekzalen) en Zuidlaren (drie gymzalen). Daarnaast zijn er verscheidene horecagelegenheden, kerkgebouwen en sportaccommodaties waar (toneel-)uitvoeringen kunnen worden gehouden.

Wat betreft toneelvoorstellingen/uitvoeringen kunnen Vriezenaren terecht in de dorpshuizen in omliggende gemeenten.

Voorzieningen in de buurgemeenten

Zowel de stad Assen als ook het dorp Norg (gemeente Noordenveld) liggen op ongeveer 10 km afstand van Vries.

Assen heeft, als regionaal centrum, stedelijke voorzieningen. Er is een netwerk van brede scholen. Ook zijn er enkele scholen voor voortgezet- en beroepsonderwijs.

Met 'De Smelt' beschikt Assen over een subtropisch binnenbad en een overdekte ijsbaan. Ook zijn er verscheidene sporthallen en andere binnen- en buitensportaccommodaties.

Grotere culturele evenementen en voorstellingen vinden plaats in theater 'De Kolk'. Ook zijn er enkele musea. Daarnaast is er een

brede verscheidenheid aan accommodaties waar activiteiten kunnen plaatsvinden: o.a. diverse horeca-accommodaties en buurtcentra.

Norg heeft voor een klein dorp een verrassend voorzieningenpakket. Er is onder meer een groot ontmoetingscentrum met een ruimte voor evenementen en culturele voorstellingen. Daarnaast beschikt Norg over een binnenzwembad, het 'Molenduinbad'. Ook heeft Norg een sporthal, 'De Brinkhof'.

HOOFDSTUK 3 HUIDIG GEMEENTELIJK BELEID

3.1 Inleiding

De gemeente draagt mede zorg voor een gevarieerd aanbod van welzijns-, onderwijs- en sportvoorzieningen. De gemeentelijke rol varieert daarbij van “volledig verantwoordelijk voor de stichting van accommodaties” tot “intermediair”. Deze rol is vastgelegd in de diverse beleidsnotities. Voor het bepalen van deze rol wordt tevens gebruik gemaakt van de ABC-categorie-indeling (zie 3.3). In dit hoofdstuk wordt het huidige gemeentelijke beleid op de diverse deelterreinen beschreven, inclusief de ABC-indeling. Daarnaast worden nog kort de belangrijkste trends en ontwikkelingen genoemd die een rechtstreekse relatie hebben met het integrale accommodatiebeleid.

3.2 Huidig beleid welzijn, onderwijs, sport

Het huidige gemeentelijk beleid² ten aanzien van welzijn, onderwijs en sport is vastgelegd in een groot aantal beleidsnotities. Te noemen zijn onder andere:

- Beleidsnotitie 0-6 jarigen “Geef ze de ruimte”
- Beleidsnotitie 12-23 jarigen “Ontmoeten in de ruimte die je krijgt”
- Beleidsnotitie wijkschool
- Beleidsnotitie ouderenbeleid
- Beleidsnotitie “Onmoetingscentra, centra voor jong en oud”
- Beleidsnotitie “sport, Tynaarlo sportief naar 2010”
- Beleidsnotitie kunst- en cultuurbeleid “van Ty naar Lo”

² In bijlage 3 treft u een uitgebreide samenvatting aan van het huidige gemeentelijke beleid op de diverse deelterreinen

- Kadernota Wet Maatschappelijke Ondersteuning fase 1 ‘De handen ineen’

De rode lijn door deze beleidsnotities is dat in vrijwel alle gevallen gekozen wordt voor een integrale aanpak. Uitgangspunt daarbij is dat door goede samenwerking en afstemming ontwikkelingskansen en -mogelijkheden geboden worden aan de diverse doelgroepen. Goede huisvesting wordt hierbij gezien als voorwaarde om inhoudelijke kwaliteit te kunnen bieden.

3.3 ABC-indeling

De gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden bij de huisvesting van onderwijs- en sportactiviteiten zijn vastgelegd in een tweetal beleidsnotities (Verordening Huisvesting Lokaal Onderwijs en beleidsnota Sport). De gemeentelijke rol bij de huisvesting van welzijnsactiviteiten is sinds mei 2005 eveneens formeel beschreven. Voor deze welzijnsactiviteiten wordt, net als bijvoorbeeld bij de sportactiviteiten, een ‘ABC-indeling’ gehanteerd. Voor de huisvesting van activiteiten die behoren tot de A-categorie draagt de gemeente maximaal 100% van de stichtingskosten bij, terwijl de gemeentelijke bijdrage bij de B-categorie maximaal 2/3 deel van de stichtingskosten is. De gemeente levert geen bijdrage aan de huisvesting van activiteiten die tot de C-categorie behoren.

3.4 Gebouwenbeheer

Bij realisatie van gemeentelijke bouwplannen heeft de gemeente als beleidsuitgangspunt om zelf het opdrachtgeverschap en de regie te voeren. Voor de ontwikkeling van de plannen wordt veelal gebruik gemaakt van externe adviseurs. Directie en toezicht gebeurt door of namens de gemeente.

Het GBI Bouwwerken is het beleidskader voor onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. Met dit geïntegreerde beheerinformatiesysteem wordt de financiële meerjarenplanning geproduceerd en jaarlijks een uitvoeringsprogramma voor onderhoud opgesteld. Doel is het in stand houden van de gebouwen en de zorg dat een ongestoorde en veilige functievervulling kan plaatsvinden. Bestandsbeheer wordt intern uitgevoerd.

Tenslotte exploiteert de gemeente zelf haar accommodaties binnen verschillende beleidsproducten en programma's. Beheer en exploitatie is fragmentarisch georganiseerd.

3.5 Trends en ontwikkelingen

Voor zover ontwikkelingen al geen onderdeel uitmaken van gemeentelijk beleid worden hier nog kort de belangrijkste trends en ontwikkelingen beschreven.

3.5.1. Welzijn

Ouderenwerk

De trend in het ouderenwerk is dat mensen langer zelfstandig willen wonen. De verzorgingstehuizen zullen op termijn waarschijnlijk verdwijnen. Deze huizen zullen in de toekomst de zorg naar de mensen thuis brengen. Om de zorg efficiënt naar de mensen thuis te kunnen brengen, zullen de woningen bij elkaar in de buurt moeten zijn (woonzorgzones).

Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Per 1 januari 2007 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) in werking getreden. Doel van de WMO is dat iedereen, ook mensen met een beperking, kan meedoen in de samenleving. De

gemeente heeft tot taak de beperkingen die mensen ondervinden zoveel mogelijk te compenseren. Insteek van de wet is dit 'kunnen meedoen' te realiseren door het herstellen van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van burgers, door een samenhangend lokaal beleid en lokale uitvoering en het realiseren van noodzakelijke en laagdrempelige ondersteuning dicht bij de burger.

Winkel: wonen, welzijn en zorg

In de gemeente Tynaarlo is één loket voor informatie en advies op het gebied van ouderenwerk en/of mensen met een beperking aanwezig.

Bij invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning zal de winkel worden omgevormd tot een WMO-loket. Dit loket komt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente; de nauwe samenwerking met partners in het veld wordt behouden en zo mogelijk nog uitgebreid. Het loket zal informatie en advies geven op de terreinen wonen, welzijn, zorg, minimabeleid en schuldenproblematiek. En zal ook zo veel mogelijk -indien gewenst- diensten regelen voor mensen.

Gezondheidszorg

Daar waar mogelijk zullen gezondheidscentra ontstaan. Dit zal veelal gebeuren vanuit de praktische kant (financieel en ruimtelijk). De AWBZ zal versmald worden. Er wordt een scheiding aangebracht tussen zorg intramuraal (blijft AWBZ) en zorg extramuraal (in de toekomst meer en meer naar gemeente).

Peuterspeelzalen

De peuterspeelzalen hebben ruimere openingstijden (aansluitend op schooltijden) en hebben veelal een extra dagdeel ingesteld om meer tegemoet te komen aan de wens van ouders. Daarmee wordt de peuterspeelzaal voor sommige ouders ook een alternatief voor kinderopvang.

Jeugd zorg

In het kader van de Wet op de Jeugdzorg is er een nadrukkelijker regierol van de gemeente op het terrein van preventieve lichte hulpverlening. Dit betekent onder meer dat de gemeente verantwoordelijk is voor een goede aansluiting (preventief) jeugdbeleid-jeugdzorg.

3.5.2. Onderwijs

Basisscholen moeten vanaf 2007 zorgen voor kinderopvang van half acht 's morgens tot half zeven 's avonds. De bedoeling is dat hierdoor meer ouders (langer) zullen werken.

Om dit te bereiken wordt de verantwoordelijkheid bij de basisscholen neergelegd. Die worden verplicht de opvang aan te bieden, maar zijn vrij in de manier waarop ze dat regelen. De school kan in zee gaan met de professionele kinderopvang in de buurt, of de opvang zelf organiseren. Dit laatste gebeurt al op veel 'brede basisscholen', waar kinderen na schooltijd in en rond de school bezig worden gehouden met activiteiten.

Als de school kiest voor professionele kinderopvang, gelden de huidige regels van de Wet Kinderopvang. De kosten komen dan voor rekening van de ouders en de overheid.

3.5.3 Sport

De behoefte om op zelfgekozen tijdstippen en in minder verplichte vormen aan sport te doen neemt nog steeds toe. Dit wordt ook zichtbaar door de steeds grote groep mensen die hardlopen, skaten, fietsen, wandelen, zwemmen, etc. Er wordt op wisselende tijdstippen gesport en er vindt, mede door de vergrijzing en flexibele werktijden, meer sport overdag plaats. Door de grotere behoefte

aan kwaliteit en service van de sportbeoefenaar zullen ook hogere eisen aan de lokale sportvoorzieningen worden gesteld.

3.5.4. Gebouwenbeheer

Enkele in het oog springende trends zijn publiek-private samenwerking en strategisch vastgoedbeleid. Samenwerking met externe partijen kan een krachtig instrument zijn om accommodaties te realiseren en in stand te houden, mits deze projecten van voldoende (financiële) omvang zijn. Hierbij wordt een dienst afgenomen in plaats van producten zoals bij traditioneel aanbesteden het geval is. Doel is meer kwaliteit voor hetzelfde geld te krijgen. Vanuit inhoudelijk, financieel en juridisch oogpunt zijn deze processen bijzonder complex. In de verdere optimalisering van het accommodatiebeleid kunnen ze evenwel een prominente rol spelen.

Met strategisch vastgoedbeleid (hier bedoeld als accommodatiebeleid) wordt door gemeenten beoogd meer rendement te halen uit maatschappelijk vastgoed. Te weten gemeentelijke gebouwen en terreinen voor onderwijs, welzijn en sport. Evenals vastgoedbeheer, dat meer operationeel gericht is, staat ontwikkeling en professionalisering van maatschappelijk vastgoed steeds vaker op de gemeentelijke agenda. In het accommodatiebeleidsplan voor de kern Eelde-Paterswolde is reeds als aanbeveling opgenomen dat er een samenhangend vastgoedbeleid tot stand komt.

HOOFDSTUK 4 ONDERZOEK VRAAG EN AANBOD

4.1 Inleiding

De gemeente wil inzicht krijgen in de toekomstwaarde van alle gebouwen die een maatschappelijke en publieke functie vervullen. Daarbij is niet alleen gekeken naar de huidige en toekomstige kosten om het gebouw weer 15 jaar mee te kunnen laten gaan, maar ook naar de mate waarin het gebouw effectief wordt gebruikt. Hiertoe heeft een doorlichting van gemeentelijke accommodaties plaatsgevonden.

Naast deze doorlichting is een enquête onder de gebruikers van de diverse voorzieningen uitgezet. Deze enquête was voor de gebruikers een uitgelezen kans om wensen, knelpunten, samenwerkingsmogelijkheden en ideeën onder de aandacht te brengen. In dit hoofdstuk wordt uitgebreid ingegaan op het gebouwenonderzoek en de gebruikersenquête. Daarnaast wordt ook teruggeblikt op de informatieavonden en de deelsessies met de verschillende instellingen.

4.2 Gebouwenonderzoek

Om te kunnen bepalen of het bestaande voorzieningenaanbod voldoet heeft een doorlichting van acht (WOS-)accommodaties plaatsgevonden, zijnde:

1. Sporthal De Kamp
2. Gymzaal De Fledders
3. Kleedaccommodatie en kantine vv VAKO
4. Openluchtwembad De Leemdobben
5. Dorpshuis De Pan

6. Inbrengwinkel Pandora
7. OBS De Vijverstee
8. CBS De Holtenhoek

Deze doorlichting heeft zich per accommodatie op de volgende aandachtsgebieden gericht:

- Bezoek en bezetting (aantallen, tijdstippen, bezettingspercentages, type van activiteiten, doelgroepen etc.)
- Producten en voorzieningen (openstelling, capaciteit, tarieven, prijsstelling, horecavoorziening etc.)
- Bouw en inrichting (functionaliteit, onderhoud en bouwkundige staat)
- Exploitatieresultaten (inkomsten, uitgaven, kengetallen)
- Subsidiëring (hoogte en vorm van de subsidiëring)

Het onderdeel bouw en inrichting is onderzocht door Ingenieursbureau Het Noorden (IHN) en weergegeven in paragraaf 4.3. De overige onderdelen zijn onderzocht door de beleidsmedewerkers welzijn, onderwijs en sport (zie paragraaf 4.4).

4.3 Onderzoek IHN

De acht genoemde accommodaties, gebouwen waarvan de gemeente eigenaar of belangrijke subsidieverstrekker is, zijn door IHN onderzocht op de terreinen:

- onderhoud
- installaties
- arbo
- brandveiligheid
- legionella
- energie&milieu
- huisvesting

Bevindingen

De voornaamste bevindingen van het onderzoek zijn:

De gemiddelde leeftijd van de acht onderzochte gebouwen bedraagt ca. 50 jaar. De leeftijden variëren hierbij van 30 – 90 jaar. Naast het reguliere onderhoud dient er binnen een termijn van 1 tot 3 jaar bij een zestal gebouwen rekening te worden gehouden met een aantal grote onderhoudshandelingen. Vervolgens is voor alle gebouwen een piek tussen 2012-2019 aan de orde.

Wat betreft installaties, legionella, energie & milieu is op korte termijn bij diverse gebouwen een aantal onderhoudshandelingen noodzakelijk. Daarnaast is bij de helft van de gebouwen op lange termijn vervanging van de complete cv-installatie aan de orde.

Voor de beide scholen geldt dat, op basis van de leerlingprognoses, actie moet worden ondernomen op het gebied van huisvesting. Het betreft hier zowel het (tijdelijk) uitbreiden van het aantal gebouwen, alsmede het intern verbouwen, teneinde de bruikbaarheid en functionaliteit naar een hoger niveau te brengen.

Voor de welzijns- en sportgebouwen is er, met uitzondering van de mogelijke uitbreiding van de kleedaccommodatie van vv VAKO, geen directe noodzaak voor uitbreidingen en/of interne verbouwingen van deze locaties.

Conclusies

Om aan te geven of de te plegen investeringen rendabel zijn, is gekeken naar de toekomstwaarde per gebouw. Om hier een uitspraak over te kunnen doen, zijn de te plegen investeringen aan het bestaande gebouw (gezien over een periode van 25 jaar) afgezet tegen de kosten voor nieuwbouw van een soortgelijk gebouw.

In de regel kan worden gesteld dat het plegen van nieuwbouw op dezelfde locatie pas rendabel is wanneer de te plegen investeringen in het bestaande gebouw meer dan ca. 75% van de nieuwbouwwaarde bedragen.

Uitgaande van deze stelregel blijkt dat, met uitzondering van sportcomplex De Kamp, voor alle gebouwen op termijn nieuwbouw prevaleert boven renovatie van het bestaande gebouw. Dit betekent niet dat alle gebouwen op korte termijn aan vervanging toe zijn.

Zoals eerder aangegeven dient bij een zestal gebouwen binnen een termijn van 1 tot 3 jaar rekening te worden gehouden met een aantal grote onderhoudshandelingen. Vervolgens kan met een relatief normale investering voor alle gebouwen tot ca. 2016 een deugdelijke huisvesting worden gegarandeerd. In 2016 zal een keuze moeten worden gemaakt of en wanneer nieuwbouw aan de orde is³.

4.4 De huidige huisvestingssituatie en toekomstige huisvestingsbehoefte

Naast het gebouwenonderzoek is onderzoek gedaan naar de huidige en toekomstige huisvestingsbehoefte van instellingen, clubs en verenigingen.

De gemeente heeft, voor zover het eigen of gesubsidieerde gebouwen betreft, inzicht in bezettingsgegevens, frequentie en aard van gebruik en subsidie- en exploitatiekosten. De feitelijke huisvestingssituatie is wat dat betreft bekend.

³ Zie bijlage 4 voor meer informatie over de gebouwenonderzoeken.

Daarnaast heeft de gemeente een enquête verspreid onder 140 instellingen en verenigingen (respons was 27%). Hierin is gevraagd naar de tevredenheid van de gebruikers over deze accommodaties.

Ook is door de enquête inzicht verkregen in de toekomstige huisvestingsbehoefte.

Bevindingen:

De voornaamste bevindingen uit eigen waarneming en de enquête:

- Klachten over kleedaccommodatie en kantine VAKO voetbal
- Klachten over parkeerfaciliteiten bij sporthal De Kamp
- Sportverenigingen zien kansen voor multifunctionele nieuwbouw op huidig sportcomplex
- Brede wens voor realisatie van een gezondheidscentrum
- Dorpshuis De Pan is duur in onderhoud en exploitatie
- Voldoende ruimte voor cultureel/educatieve activiteiten en ontmoeting in diverse accommodaties aanwezig
- Veel onderhoud nodig aan beide scholen
- Beperkte mogelijkheid op beide scholen voor werken in groepjes
- Hoge energielasten OBS Vijverstee en De Pan
- Beide scholen voorstander van nieuwe wijkschool in combinatie met voor- en naschoolse opvang en sportzaal

4.5 Informatieavonden

Op 31 januari 2007 is een inloopavond georganiseerd in het gemeentehuis in Vries. Voornaamste doel van deze avond, feitelijk startpunt van het project, was om de aanwezigen te informeren over de gemeentelijke ideeën met betrekking tot het vormgeven van dit project.

Op 19 april 2007, tijdens een informatieavond in het gemeentehuis, zijn de resultaten van het gebouwenonderzoek en het behoefteonderzoek bekend gemaakt⁴.

4.6 Deelsessies

Om praktische redenen is tijdens de informatieavond op 19 april 2007 afgesproken dat de diverse verenigingen en instellingen in een wat beperkter comité hun toekomstvisie aan ons konden voorleggen. Daartoe zijn op 13 juni 2007 een aantal bijeenkomsten georganiseerd met vertegenwoordigers vanuit onderwijs, sport, zorg, cultuur en welzijn. Deze bijeenkomsten waren een succes te noemen. Ze hebben de verschillende instellingen bij elkaar gebracht en de gemeente van belangrijke informatie voorzien⁵.

Op 31 oktober 2007 is het scenario voor de toekomstige huisvesting voorgelegd aan dezelfde groep instellingen en belangstellenden. Tijdens deze bijeenkomst heeft de gemeente het gewenste draagvlak gekregen voor doorrekening van het toekomstscenario.

⁴ Zie bijlage 5 voor meer informatie over de informatieavonden

⁵ Zie bijlage 6 voor meer informatie over de deelsessies

HOOFDSTUK 5 MET BELEID NAAR DE TOEKOMST

5.1 Inleiding

De gemeente Tynaarlo wil een gemeente zijn en blijven waarin het goed wonen, werken en recreëren is. Een plattelandsgemeente met een goed vestigingsklimaat als groene long tussen de stedelijke gebieden Groningen en Assen in.

Op basis van de informatie uit de voorgaande hoofdstukken kunnen een aantal aanleidingen benoemd worden die noodzaken tot veranderingen in het accommodatiebeleid. Dit mede in relatie tot de hierboven verwoorde ambitie. Deze veranderingen zijn uitgewerkt in een scenario. In hoofdstuk 6 wordt dit verder uitgediept. Hier gaan we in op de aanleidingen van de verandering.

5.1.1 Gebruik

De prognose van de bevolkingscijfers laat zien dat op de langere termijn de samenstelling van de bevolking over de gehele gemeente sterk zal veranderen. Dit wordt met name veroorzaakt door ontwikkelingen als ontgroening (de afname van het aantal jeugdigen en jongeren) en vergrijzing (de toename van het aantal 55-plus-sers). Het aantal kinderen en 30-44 jarigen neemt behoorlijk af. De verwachting is dan ook dat daardoor het aantal basisschoolleerlingen de komende jaren zal gaan dalen met gevolgen voor het accommodatiebeleid (en specifiek de onderwijshuisvesting). De toename van het aantal ouderen heeft gevolgen voor de activiteitenbehoefte en daardoor voor het gebruik van en de vraag naar accommodaties. Dit vraagt om aanpassingen in het voorzieningenniveau, zowel op het gebied van wonen en zorg als op het gebied van vrijetijdsbesteding.

5.1.2 Beheer

Uitgangspunt voor beleid (zie 1.2) is het zo doelmatig mogelijk huisvesten van verschillende activiteiten. Meer activiteiten met minder gebouwen! Niet alleen vanuit inhoudelijke argumenten op het gebied van samenwerking tussen instellingen, maar ook vanuit het oogpunt van effectief en efficiënt gebruik van ruimte. Door instellingen bij elkaar onder één dak te huisvesten en te kiezen voor nieuwbouw zijn er voordelen te behalen op het gebied van beheer en exploitatie van de gebouwen. Een hogere bezetting kan ook besparing van kosten op het gebied van gas, water en energie betekenen. Aandachtspunt daarbij is wel dat er duidelijke afspraken en keuzes gemaakt worden op het gebied van het beheer en exploitatie van gebouwen.

De gemeente ziet in principe alleen een 100% verantwoordelijkheid in het stichten van accommodaties voor instellingen in de A-categorie zoals aangegeven in paragraaf 3.3. Wel wil de gemeente voor de categorieën B en C meedenken over (toekomstige) huisvesting. Het zal echter waarschijnlijk onmogelijk zijn aan alle wensen te voldoen.

5.1.3 Gebouwen

Naast het (toekomstige) gebruik, vestigingsklimaat en het beheer van het gebouw is de (onderhouds-)staat van de huidige gebouwen dé aanleiding tot een aantal keuzes in het accommodatiebeleid. De afweging tussen kosten voor renovatie in verhouding tot die van nieuwbouw vormt een belangrijk uitgangspunt hierbij.

HOOFDSTUK 6 HET SCENARIO

6.1 Inleiding

Op basis van de bevindingen die verwoord zijn in hoofdstuk 1 t/m 5 is een scenario voor de toekomst ontwikkeld. Dit scenario is voorgelegd aan de belangrijkste instellingen in Vries. Er is over de inhoud van het scenario overeenstemming op hoofdlijn. In dit hoofdstuk worden de verschillende aspecten van het scenario in beeld gebracht en beargumenteerd. Ook wordt aangegeven in welke stappen de gemeente van de huidige huisvestingssituatie naar de toekomstige huisvestingssituatie wil toewerken, en welke locaties hiervoor in beeld zijn. In de laatste paragraaf komen de financiën aan bod die een toelichting geven op de kosten en de dekking hiervan.

6.2 Geen clustering sportvelden Vako en SVT; investeren op de huidige locatie

In het collegeprogramma staat de vraag geformuleerd of de nieuwe investeringen in de sportcomplexen van Tynaarlo en Vries gecombineerd kunnen worden met de te ontwikkelen integrale gebiedsvisie van Vries (Nieuwe Stukken). Met andere woorden kunnen Tynaarlo en Vries een nieuw gecombineerd onderkomen krijgen. Omdat de clustering van de sportvelden op een nieuwe locatie één van de mogelijke IAB-scenario's voor Vries zou kunnen zijn, is dit ook onder de noemer van dit project bekeken en afgewogen.

De uitkomst van dit onderzoek is dat de huidige situatie eigenlijk ideaal is en dat de samenvoeging van de sportvelden niet tot de aanbevelingen behoort. Voor de gemeente is het financieel veruit

het voordeligst om te investeren in de huidige locaties. Dit heeft te maken met het gegeven dat indien je op de huidige voetbalvelden in Vries woningen bouwt, je in verband met hindercirkels ook tennis, de sporthal en het zwembad moet verplaatsen. Hier zijn enorme kosten mee gemoeid. Per saldo zijn de kosten zelfs hoger dan de eventuele opbrengsten uit woningbouw. Daarnaast is de verplaatsing van de velden absoluut niet noodzakelijk en eveneens ook nog eens een heel kostbare aangelegenheid.

Gezien de uitkomsten van het onderzoek en het feit dat het woningbouwprogramma van Vries Nieuwe Stukken niet afhankelijk is van een clustering van de sportcomplexen, adviseert de projectgroep negatief om de sportvelden van Vako en SVT te clusteren.

6.3 Scenario; keuze voor clustering

Er wordt op basis van onderzoek, beleid, draagvlak en overeenstemming met een groot aantal instellingen en gebruikers gekozen voor nieuwbouw van een wijksschool in de kern Vries. De basisfuncties in deze wijksscholen zijn onderwijs, welzijn, kinderopvang en sport. Verder zal er een jongerenactiviteitenruimte worden gekoppeld aan de wijksschool.

Voor de realisatie van de wijksschool, waarin functies geclusterd worden, zijn een aantal belangrijke inhoudelijke argumenten te benoemen:

- Door de middelen die voor huisvesting nodig zijn te investeren in nieuwbouw kiest de gemeente, samen met de instellingen, voor een kwaliteitsslag in de huisvesting.
- Met nieuwe huisvesting kan beter ingespeeld worden op gewijzigde inzichten, regelgeving en ontwikkelingen op het

gebied van onderwijs, welzijn en sport. Zo krijgt inhoudelijke samenwerking tussen partijen (dagarrangementen) een stimulans als deze ook fysiek onder een dak worden gebracht.

- Door nieuw te bouwen zijn er meer mogelijkheden om flexibel te bouwen en daardoor is er de mogelijkheid om het gezamenlijk gebruik van ruimten zo optimaal mogelijk te realiseren.
- Met de nieuwbouw wordt de huidige spreiding van bestaande gebouwen omgezet in een beter te beheren en te beheersen aantal gebouwen.

Daarnaast zijn er ook een aantal kanttekeningen te noemen ten aanzien van een brede wijksschool:

- De school krijgt met circa 20 leslokalen een relatief grote omvang. Bij spreiding van de twee scholen is de identiteit makkelijker te behouden. Daarbij moet echter wel opgemerkt worden dat bij het ontwerp en de situering van het gebouw hier ook rekening mee gehouden kan worden.
- Zwaartepunt van alle voorzieningen aan één kant van Vries.
- Beheer en exploitatie van een brede wijksschool is complexer dan 2 apart te beheren schoolgebouwen.

6.3.1 Wat de doen met de bestaande gebouwen?

Naast nieuwbouw van een MFA, zijn investeringen nodig in de bestaande gebouwen die al dan niet deel gaan uitmaken van de clustering in een nieuwe MFA.

- (1) Het gaat om investeringen in bestaande gebouwen die op het moment dat de MFA in gebruik wordt genomen leeg komen te staan. In deze gebouwen zullen grote investeringen zo mogelijk worden vermeden. Gebouwen zullen worden onderhouden volgens een zowel door

gebruikers als gemeente aanvaard kwaliteitsniveau.

Gebouwen die opgaan in de MFA zijn: dorps huis De Pan; OBS Vijverstee, BSO Vijverstee, gymzaal De Fledders en CBS De Holtenhoek.

- (2) Investerings in gemeentelijke gebouwen die niet opgaan in een MFA zullen zodanig worden opgeknapt/ gerenoveerd dat ze weer langere tijd mee kunnen. Het gaat hierbij om sporthal De Kamp.

Daarnaast speelt vervanging van de kleedaccommodaties op het sportpark in Vries. De gemeente streeft ernaar om in 2011 deze accommodaties gerealiseerd te hebben.

Gemeentelijk gebouw Pandora huisvest een inbrengwinkel. Het huisvesten van inbrengwinkels is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid. Onderzocht zal worden of en hoe het pand kan worden verkocht aan de Stichting Inbrengwinkel Pandora.

6.4 Locatiekeuze

In de voorgaande paragraaf werd geconcludeerd dat clustering het meest voor de hand ligt. Hier kleven echter een aantal nadelen aan.

- Clustering vergt een ruimtebehoefte van circa 1 ha (t.b.v. gebouwen, schoolplein, parkeren, etc.) Een dergelijk oppervlak is moeilijk in te passen in de schaal van het dorp Vries.
- De mobiliteit die ontstaat van en naar de nieuwe clustering maakt een goede ontsluitingsstructuur noodzakelijk.

Ingegeven door de nadelen ten aanzien van de ruimtebehoefte en de ontsluitingsstructuur, komt de projectgroep tot de conclusie dat een geschikte locatie in het dorp niet tot de mogelijkheden behoort.

Een voor de hand liggende oplossingrichting is hiermee een clustering met het huidige sportcluster, dan wel zuidelijk hiervan in het zoekgebied van de nieuwbouwwijk “Nieuwe Stukken”. Het een en ander is sterk afhankelijk van een goede ontsluitingsstructuur.

Met de verenigingen en instellingen is dit standpunt vanuit inhoudelijke overwegingen doorgesproken, waarna gezamenlijk de keuze gemaakt is om de nieuw te bouwen wijk school onder te brengen in het zoekgebied “Nieuwe Stukken”. Hierbij blijft de wegenstructuur een belangrijk aandachtspunt omdat het wegennet door de buurt Diepsloot zich nu nog niet goed leent voor een goede ontsluiting van de MFA. De gemeente heeft aangegeven dat het de voorkeur heeft dat de ontsluiting van buitenaf plaatsvindt (hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan een nieuw aan te leggen rotonde bij De Fledders). Met de ontwikkeling het bestemmingsplan “Nieuwe Stukken” moet dit aspect nader onderzocht worden.

Als de MFA aan de zijde van de Nieuwe Stukken tot stand komt zal eveneens aandacht besteed moeten worden aan de ontsluitingsstructuren voor het langzaam verkeer. De mogelijkheden om de Asserstraat/Nieuwe Rijksweg over te steken kunnen hierin een rol spelen.

Met betrekking tot de locatie is er nog geen definitieve keuze gemaakt. Deze keuze is namelijk mede afhankelijk van de nog te ontwikkelen woonwijk in de “Nieuwe Stukken” en de bijbehorende ontsluitingsstructuur.

6.5 Termijn van realisatie

Zoals hierboven al is aangegeven bestaat er een nauwe relatie met de nog te ontwikkelen wijk Nieuwe Stukken. De grootste investeringspiek aan de huidige accommodaties ligt echter tussen

2012 en 2019. Dit is dan ook de reden dat de projectgroep adviseert om de nieuwe wijk school in de beginperiode 2012/2013 te realiseren om kapitaalvernietiging zoveel mogelijk te voorkomen.

6.6 Relatie met andere projecten.

Centrum aanpak Vries; Er loopt een onderzoek naar een aanpak voor het centrum Vries. Hier wordt er in overleg met de ondernemers een plan opgesteld om de economische levensvatbaarheid van het dorp te verbeteren. In dit conceptplan wordt een aandachtspunt naar voren gebracht dat het voor het aantal bewegingen in het dorp aantrekkelijk kan zijn om juist aan de andere kant van de Asserstraat een MFA te bouwen. Uit een nadere verkenning blijkt dat de MFA met de beoogde omvang hier niet in te passen valt.

Nieuwe stukken; Het zoekgebied voor de nieuwe woonwijk bevindt zich momenteel nog in de initiatieffase en verschillende opties worden op dit moment bekeken. De exacte locatie van de MFA moet in samenhang met deze nieuwe ontwikkeling bekeken worden.

6.7 Financiën

Om de haalbaarheid van het scenario te kunnen toetsen is er op basis van een aantal aannames een globale doorrekening van structurele jaarlasten gemaakt. Belangrijke onderleggers voor deze indicatieve doorrekening zijn de rapporten van de Grontmij. De ramingen zijn gebaseerd op een prognose voor het gebruiksklaar hebben van de aanbevolen renovaties en de nieuwe accommodatie. Hierbij is uitgegaan van realisatietermijnen die zo weinig mogelijk tijdelijke maatregelen vragen in de overgang van oud naar nieuw, en waarmee dus onnodige kapitaalvernietiging wordt voorkomen.

Na besluitvorming over dit plan worden in de trajecten voor de uitvoering de werkelijke kosten en dekkingsmogelijkheden verder in beeld gebracht.

Voor een juiste beoordeling van de haalbaarheid van het scenario zijn de gegevens van het rapport van IHN en de Grontmij vergeleken. De Grontmij heeft de totale investeringskosten voor renovatie, voor de 8 huidige accommodaties, berekend uitgaande van een reële toekomstwaarde voor de komende 15 jaar. Voor zowel renovatie als nieuwbouw geldt dat er grote investeringen nodig zijn de komende jaren.

De Grontmij heeft berekeningen op het scenario uitgevoerd waarbij renovatie is vergeleken met de mogelijkheid tot nieuwbouw.

De geraamde investeringen zijn omgerekend naar een structurele jaarlast. Bij de berekening hiervan is onderscheid gemaakt tussen financiering vanuit het zgn. bevoegd gezag en vanuit de lokale overheid. De gemeente dient vanuit het lokaal onderwijsbeleid de volgende lasten te dragen:

- de kapitaallasten van een gebouw
- de verzekeringskosten van een gebouw
- de belastingen voor een gebouw en
- de onderhoudslasten voor de buitenkant van een gebouw.

In de ramingen voor de nieuwbouw is uitgegaan van een aantal aannames:

- De gebouwen worden in 40 jaar afgeschreven.
- Er is gerekend met een rentepercentage van 5% conform huidig beleid.
- Op de gronden wordt niet afgeschreven, maar wel rente berekend.
- Het streven is dat de nieuwe situatie wordt gedekt door de vrijval uit de oude situatie.

- In de ramingen zijn nog geen huuropbrengsten meegerekend; deze opbrengsten zijn afhankelijk van nog te maken keuzes.
- Daarnaast zijn de incidentele middelen voortvloeiende uit de verkoop van de oude locaties als jaarlijks dekkingsmiddel ingezet. De opbrengsten worden in een reserve gestort en aansluitend wordt deze reserve gedurende een periode van 40 jaar aangewend. In de saldoposten "opbrengsten per locatie" wordt rekening gehouden met versnelde afschrijvingen en sloopkosten.
- Oude situatie met betrekking tot verzekeringen/belastingen/onderhoudskosten dekt de nieuwe situatie.
- In de stichtingskosten zijn ook de DUBO (duurzaam bouwen) maatregelen berekend. Dit is gebeurd op basis van de DUBO investering in Ter Borch. Deze bedraagt 8,25% van de totale nieuwbouwkosten.
- De eerste inrichtingskosten zijn meegenomen in de jaarlast en de kapitaallast wordt bepaald door een afschrijving in 10 jaar en een rentepercentage van 5%.
- In de berekening van de jaarlast is men ervan uitgegaan dat de kosten voor het ontwerp krediet in de normbedragen zijn meegenomen.

In de ramingen voor de aanbevolen renovaties is uitgegaan van de volgende aannames:

- De aanbevolen renovaties worden in gemiddeld 25 jaar afgeschreven.
- Er is gerekend met een rentepercentage van 5% conform huidig beleid.

De globale extra structurele jaarlast is geraamd op € 586.652

Samenvattend komt dit neer op de volgende raming:

Structurele last	€ 719.482
Dekking	<u>€ 161.425 -/-</u>

Structureel tekort € 558.057

6.7.1 Dekking

De dekking van de structurele last wordt gevormd door de kapitaallasten van de oude gebouwen en de -lasten die met de oude inrichting zijn gemoeid. Deze lasten die reeds in de begroting zijn opgenomen worden 1 op 1 ingezet ter dekking van de nieuwe situatie

Daarnaast worden de opbrengsten van de oude locaties (berekend na sloop- en boekwaardekosten) ingezet. Deze netto opbrengsten worden gereserveerd en de vrijval wordt ter dekking van de kapitaallasten voor de komende 40 jaar ingezet.

Het resterende structurele tekort van € 558.057 zou de aankomende jaren binnen de begroting stapsgewijs moeten worden opgevoerd, danwel binnen de reserves en voorzieningen worden gevonden.

Aanbevelingen

Definitieve locatiekeuze

Omdat het een en ander afhankelijk is van de verdere locatieontwikkeling “Nieuwe Stukken”, is het zaak dat er snel duidelijkheid komt omtrent de definitieve locatiekeuze voor wat betreft de multifunctionele accommodatie.

Aanstellen projectleider

Na het vaststellen van het definitieve plan moet er een projectleider aangesteld worden die direct begint met de verdere uitvoering.

Financiering

Geld reserveren tijdens de voorjaarsnota 2008 om de jaarlast van de multifunctionele accommodatie te dekken.

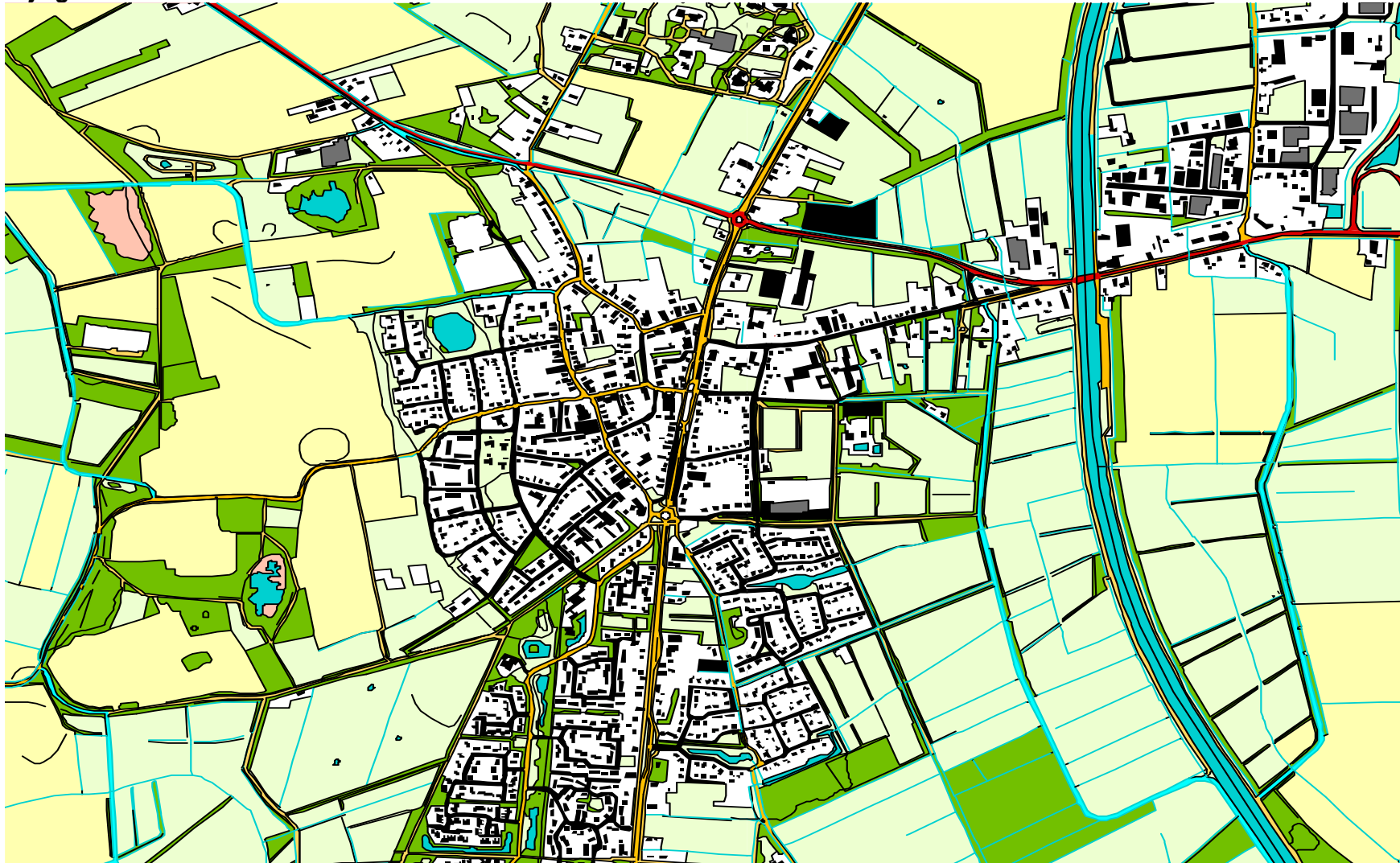

Bijlagen

1. Kaart Vries
2. Tabel demografische gegevens Vries
3. Samenvatting huidig gemeentelijk beleid m.b.t. accommodaties
4. Samenvatting gebouwenonderzoek IHN
5. Informatie over de informatieavonden
6. Verslagen deelsessies

Bijlage 1

Bijlage 2

Prognose van het aantal inwoners in de gemeente Tynaarlo, 2007-2016

leeftijd	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0-11	4.080	3.970	3.910	3.810	3.700	3.600	3.470	3.390	3.320	3.280
12-18	3.430	3.460	3.450	3.430	3.380	3.380	3.410	3.390	3.320	3.310
19-44	8.360	8.260	8.090	8.030	7.930	7.820	7.740	7.640	7.560	7.430
45-54	5.100	5.100	5.120	5.060	5.050	5.010	4.920	4.900	4.840	4.760
55-64	4.620	4.680	4.710	4.740	4.830	4.800	4.780	4.780	4.840	4.890
65-74	3.270	3.320	3.450	3.550	3.640	3.790	3.980	4.110	4.180	4.260
75 eo	2.830	2.880	2.920	2.970	2.980	3.060	3.080	3.110	3.170	3.210
Totaal	31.690	31.670	31.630	31.580	31.520	31.460	31.380	31.300	31.220	31.130

Bron: provincie Drenthe

Berekening van het aantal inwoners in de kern Vries, 2007-2016

leeftijd	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0-11	600	580	580	560	540	530	510	500	490	480
12-18	535	540	540	540	530	530	530	530	520	520
19-44	1060	1050	1030	1020	1010	990	980	970	960	940
45-54	720	720	720	710	710	710	690	690	680	670
55-64	615	620	630	630	640	640	640	640	640	650
65-74	460	470	490	500	510	530	560	580	590	600
75 eo	440	450	450	460	460	480	480	480	490	500
Totaal	4430	4430	4420	4410	4410	4400	4390	4380	4360	4350

Bron: 2007 CBS

N.B. de cijfers voor de jaren na 2007 zijn berekend naar rato van de leeftijdsverdeling in de gemeente door afronding kan het totaal afwijken van de som van de leeftijdsklassen

Bijlage 3

HUIDIG BELEID M.B.T. ACCOMMODATIES

Subsidieregels Welzijn

De gemeente Tynaarlo wil door middel van subsidiering van activiteiten een gunstig woon- en leefklimaat bevorderen. Zij wil deze doelstelling bereiken door het stimuleren van particulier initiatief en vrijwillige inzet; het bevorderen/instandhouden van een hechte verenigingsstructuur en het beïnvloeden van de vormgeving van de samenleving op een voorwaardenscheppende manier.

Het subsidiebeleid kan tevens (met een zekere mate van flexibiliteit) ingezet worden om:

- voorzieningen die in principe voor alle inwoners belangrijk zijn, toegankelijk te maken voor mensen die de betreffende voorziening zonder subsidie niet zouden kunnen gebruiken;
- voorzieningen van de grond te krijgen die zonder subsidie niet zouden ontstaan;
- het gewenste kwaliteitsniveau te bereiken;

Gestreefd wordt naar een evenwichtige verdeling van de voorzieningen over het gehele grondgebied van de gemeente Tynaarlo (minimaal in de 3 hoofdkernen).

Beleid t.a.v. sportaccommodaties

De gemeentelijke verantwoordelijkheid m.b.t. sportaccommodaties is afhankelijk van het sociaal rendement van een accommodatie. De

gemeente heeft een verantwoordelijkheid voor sportaccommodaties indien de accommodatie voor een zo breed mogelijke groep inwoners van de gemeente Tynaarlo beschikbaar is; de betreffende sport zonder grote financiële offers beoefend kan worden en een overheidsbijdrage perse noodzakelijk is om de betreffende accommodatie te stichten.

De accommodaties worden ondergebracht in drie categorieën:

- Categorie A: 1. accommodaties die voor algemeen gebruik zijn en volledig door de gemeente gesticht worden;
2. accommodaties die specifiek voor één vereniging of voor een cluster van verenigingen zijn en waarbij de gemeente maximaal 2/3 deel bijdraagt in de kosten;
- Categorie B: accommodaties die niet door de gemeente gesticht worden, maar waarbij de gemeente wel maximaal 1/3 deel bijdraagt in de kosten;
- Categorie C: accommodaties waarbij de gemeente geen verantwoordelijkheid heeft;

Categorie A

Onder andere: grassportvelden voor voetbal, hockey en korfbal, kleedaccommodaties bij sportvelden, kunstgrasvelden (wedstrijd/training) voor korfbal en hockey, sporthallen en gymzalen voor algemeen gebruik en zwemaccommodaties.

Categorie B

Specifieke binnensportaccommodaties voor bijvoorbeeld tafeltennis, biljarten, verdedigingsport, handboogsport, schietsport, denksport en eigen wedstrijd-/ trainingsruimte van andere binnensportverenigingen. Deze sporten kunnen veelal worden ondergebracht bij bestaande basisvoorzieningen, genoemd bij categorie A. Het is niet noodzakelijk dat de gemeente specifieke voorzieningen voor deze sporten sticht. Bovendien is de schaalgrootte van de verenigingen binnen de genoemde takken van sport meestal klein.

Categorie C

Onder andere: maneges, bowling- en kegelbanen, fitnesscentra en sportscholen, squashbanen, tennishallen, golfbanen en midgetgolfbanen. Voor deze accommodaties heeft de gemeente geen verantwoordelijkheid. De gemeente draagt niet bij aan de investeringskosten van deze accommodaties.

Beleid t.a.v. dorpshuizen en wijkcentra

De gemeentelijke verantwoordelijkheid t.a.v. dorpshuizen en wijkcentra is, net als bij het sportaccommodatiebeleid, afhankelijk van het sociaal rendement.

Bij de bepaling van de hoogte van de gemeentelijke bijdrage in de stichtings-, uitbreidings- of renovatiekosten is eveneens aangehaakt bij het bestaande sportaccommodatiebeleid. Op basis van deze indeling in A-, B- en C- categorieën vallen dorpshuizen en wijkcentra onder categorie A2 en draagt de gemeente maximaal 2/3 deel bij van de stichtings-, uitbreidings- of renovatiekosten. De gemeente draagt niet bij in de (meest noodzakelijke) inrichtingskosten. De gemeente voert niet noodzakelijk het beheer over de door haar gestichte accommodaties.

Spreiding

Normen met betrekking tot de spreiding van dorpshuizen zijn:

- (1) de bezetting van het wijkcentrum of dorpshuis;
- (2) het aantal inwoners dat gericht kan zijn op het wijkcentrum of dorpshuis/ het aandeel daarvan dat lid is van het beherende wijkcentrum- of dorpshuisbestuur;
- (3) de geografische afstand tussen wijkcentra of dorpshuizen onderling.

Ad. 1 Bezettingsgraad wijkcentra en dorpshuizen

Wijkcentra- en dorpshuizen kunnen – uitgaande van openstelling van 30 uur door de weeks en 10 uur 's weekend gedurende 40 weken - gemiddeld 1.600 uur per jaar open zijn (= normbezetting). De volgende kritische grenzen worden hierbij gehanteerd:

- in de grotere kernen Vries, Eelde en Zuidlaren: 2/3 deel van de normbezetting;
- in de kleinere dorpen: 1/3 deel van de normbezetting;

Ad. 2 Bereik en aandeel

Voor de dorpshuizen zijn criteria dat: het dorpshuis een functie moet hebben voor minimaal 300 inwoners; toegankelijk is voor iedereen en het streven dat minimaal 50% van de inwoners (contributie verschuldigd) lid van de beherende stichting/ vereniging. Voor de wijkcentra in de grotere kernen Eelde, Vries en Zuidlaren zijn criteria dat: het wijkcentrum een functie moet hebben voor minimaal 2.000 inwoners; toegankelijk is voor iedereen en het streven dat minimaal 25% van de inwoners (contributie- verschuldigd) lid is van de beherende stichting/ vereniging.

Ad. 3 Geografisch

In de kleinere dorpen geldt voor de stichting van een nieuw dorpshuis: één dorpshuis of als dorpshuis dienstdoende voorziening

per dorp. In de grotere kernen Eelde, Vries en Zuidlaren geldt voor de stichting van nieuwe wijkcentra: één wijkcentrum of als wijkcentrum dienstdoende voorziening per wijk (minimaal 2.000 inwoners).

Exploitatie

In principe komen exploitatiekosten van gebouwen niet voor subsidie in aanmerking. De gemeente subsidieert geen exploitatietekorten, maar veel eerder activiteiten en producten.

Beleid t.a.v. multifunctionele centra

Ter versterking van de sociale integratie en de leefbaarheid kent de gemeente veel waarde toe aan de ontmoetingsfunctie in dorpen en wijken. De drie hoofdkernen beschikken elk over een multifunctioneel (ontmoetings)centrum. Voor de multifunctionele centra in de hoofdkernen stelt de gemeente zich verantwoordelijk, met inbegrip van de exploitatie. De diverse functies die de drie centra vervullen en het relatief grote verzorgingsbereik rechtvaardigen deze keuze.

Beleid t.a.v. welzijnsaccommodaties

De gemeente draagt mede de zorg voor een gevarieerd aanbod van welzijnsvoorzieningen. De gemeentelijke rol daarbij varieert van volledig verantwoordelijk voor de stichting en bekostiging van accommodaties tot intermediair.

De gemeentelijke rol bij de stichting en bekostiging van accommodaties verschilt per activiteit en kan als volgt worden ingedeeld:

A: de gemeente is verantwoordelijk; gemeente draagt bij tot 100% van de accommodatiekosten. (Voorbeelden: basisonderwijs; peuterspeelzaalwerk; bibliotheekwerk, maatschappelijk werk; ICO/ muziekonderwijs)

B: verenigingen/ instellingen zijn verantwoordelijk; gemeente draagt bij tot maximaal 2/3 deel van de accommodatiekosten.

(Voorbeelden: repetitie- en opslagruimte dans, toneel en muziek*; lokaal radio station*; scouting; buurt- en wijkcentra)

C: verenigingen/ instellingen zijn verantwoordelijk; instellingen kunnen kostendekkend participeren in gemeentelijke plannen. (Voorbeelden: expositieruimte*; werk historische vereniging*; kinderopvang; speel-o-theek*; cursuswerk*; inbrengwinkel*; wereldwinkel*; kledingverhuur*; Thuiszorg; huisartsenpost).

** De gemeente heeft hierover nog geen formeel besluit genomen, maar de gedachte gaat uit naar indeling in desbetreffende categorie! Formele besluitvorming wordt afhankelijk gesteld van de nog op te stellen Cultuurnota en het te ontwikkelen Integraal Accommodatiebeleid*

Beleid t.a.v. wijksschool

De wijksschool is “een school met diverse voorzieningen die als middelpunt in de wijk een centrale functie vervult voor zowel de leerlingen, als ook de ouders en andere wijkbewoners op het gebied van onderwijs, welzijn en zorg”. De ontwikkeling van één of meerdere wijksscholen in de gemeente Tynaarlo moet alléén gestimuleerd worden wanneer deze een duidelijke meerwaarde kan bieden ten opzichte van de huidige situatie. Uitgangspunt is dat er door goede samenwerking en afstemming (ontwikkelings)kansen en (ontwikkelings)mogelijkheden geboden worden.

Huisvestingsproblemen en het gezamenlijk gebruik van accommodaties zijn in de gemeente Tynaarlo een goede, praktische aanleiding om één of meerdere wijkscholen te gaan ontwikkelen. Echter, goede huisvesting is tevens een voorwaarde om inhoudelijke kwaliteit te kunnen bieden. Door als gemeente te investeren in gezamenlijke huisvesting en daarbij inhoudelijke samenwerking tussen de school en diverse instellingen te initiëren en stimuleren, zal de wijkschool zowel een fysieke, als een inhoudelijke meerwaarde kunnen bieden aan alle betrokkenen. Voor kinderen, ouders, verzorgers en wijkbewoners betekent dit dat er in de wijk een breed aanbod van kwalitatief goede activiteiten en voorzieningen geboden kan worden. Let wel, de wijkschool is bij dit alles niet een nieuw gebouw of een nieuw onderwijsconcept, maar als middelpunt in de wijk een 'bindingsmiddel' of katalysator om de diverse gemeentelijke beleidsdoelstellingen ten uitvoer te brengen.

In de gemeente Tynaarlo doen zich op dit moment diverse problemen en knelpunten voor op het gebied van onderwijs- en welzijnshuisvesting. De wijkschool is een werkwijze die een waardevolle aanleiding of aanvulling kan vormen bij het zoeken van oplossingen voor de diverse huisvestingsproblemen. Omdat het onderhouden en realiseren van goede huisvesting veel kosten met zich meebrengt en er met uitzondering van de wijk Ter Borch in de gemeente Tynaarlo verder vrijwel geen plannen voor nieuwbouw zijn, moeten in eerste instantie de mogelijkheden van de beschikbare voorzieningen meer optimaal worden benut. Bij nieuwbouw vormen de uitgangspunten van de wijkschool de leidraad bij de ontwikkeling van de bouwplannen.

Voorgesteld is om de eventuele ontwikkeling en realisatie (niet alleen qua planning en fasering, maar ook qua in te zetten middelen, organisatie en tijdsinvestering) van de wijkschool in de

gemeente Tynaarlo nauw te laten aansluiten bij de uitvoering van het project 'Integraal accommodatiebeleid'.

Beleid t.a.v. 0-6 jarigen

De gemeente kiest voor een integrale aanpak van jeugdbeleid samen met de lokale instellingen. De gemeentelijke visie op jeugdbeleid is vastgelegd in de notitie Samenspel in jeugdbeleid. Op basis van deze notitie is prioriteit gegeven aan de 0-6 jarigen en hun ouders/verzorgers. Het belang van een goede start in de ontwikkeling van kinderen en/of tijdige ondersteuning bij de opvoeding kan problemen op latere leeftijd voorkomen. Daarom dienen er voldoende goede voorzieningen en activiteiten voor alle 0-6 jarigen te zijn, gericht op educatie, recreatie en jeugdzorg, zowel kwantitatief als kwalitatief. Voor de 0-6 jarigen en ook de 7-14 jarigen is het nodig dat er voorzieningen in de eigen omgeving aanwezig zijn. Voorzieningen en activiteiten zullen zoveel mogelijk worden gekoppeld aan het concept van de wijkschool.

Beleid t.a.v. jeugd 12+

Het jongerenwerk in de gemeente Tynaarlo is vooral gericht op de organisatie en het in stand houden van 6 jeugdsozen. Echter, er is een achterstand in te halen op het gebied van voorzieningen voor de jeugd in de leeftijd van 13-23 jaar, en dan met name op het gebied van elkaar kunnen ontmoeten in de vrije tijd en dit in ongeorganiseerd verband kunnen doen. Er is onvoldoende ruimte beschikbaar voor jongeren, vooral wat beschikbare gebouwen betreft waar jongerenwerk kan plaatsvinden. Om de achterstand in te halen, wil het college op het gebied van accommodaties -naast de 6 jeugdsozen- het volgende realiseren:

1. 3 brede jongerencentra in de drie kernen, bij voorkeur gekoppeld aan de multifunctionele centra. Prioriteit krijgen de dorpen Eelde en Zuidlaren.
2. diverse JOP's.

Bij het uitwerken van het I.A.B. dienen de volgende uitgangspunten te worden meegenomen:

- de voorkeur gaat uit naar het realiseren van brede jongerencentra bij (bestaande) multifunctionele gebouwen in de drie kerndorpen;
- de prioriteit ligt bij Eelde en Zuidlaren, omdat hier geen structurele voorzieningen voor deze leeftijdsgroep zijn. In Zuidlaren is inmiddels wel tijdelijke huisvesting van jongerenactiviteiten gerealiseerd in 'Het Boschhuis'.
- nieuwbouw of renovatie van een pand wordt bij voorbaat niet uitgesloten. Het maken van een definitieve keuze voor een bepaalde plek is mede afhankelijk van de eisen die gesteld worden aan een breed jongerencentrum: gelegen binnen de bebouwde kom, goede geluidsisolatie, diverse ruimten waarvan gebruik kan worden gemaakt en huisregels.

In de dorpen/wijken waar geen jeugdsozen zijn, maar waar wel behoefte is aan soosactiviteiten, zijn de dorpshuizen en wijkcentra de aangewezen accommodaties waar een dergelijke activiteit georganiseerd wordt. Als uitgangspunt voor oprichting hebben deze accommodaties de functie dat zij voor alle bewoners toegankelijk zijn, dus ook voor jeugdigen.

Een JOP wordt gezien als een basisvoorziening. Dat betekent dat in bestemmingsplannen voor nieuwbouwwijken op voorhand een plaats wordt aangewezen waar een JOP kan komen. Ook bij elke bestemmingsplanwijziging dient onderzocht te worden of een jongerenvoorziening daarin opgenomen dient te worden. JOP's in

combinatie met speelvoorzieningen is wenselijk, echter niet noodzakelijk. Een JOP dient zichtbaar te zijn, gerealiseerd te worden binnen de bebouwde kom en voorzien te zijn van verlichting. De JOP's in Zuidlaren (zeecontainers) hebben een permanente bouwvergunning. Afspraak in de begeleidingscommissie is dat de JOP tijdelijke verwijderd kan worden wanneer de gemaakte afspraken niet nagekomen worden.

Beleid t.a.v. speelvoorzieningen

Voor speelterreinen en openbare terreinen stelt de gemeente zich verantwoordelijk en aansprakelijk. Realisering van voorzieningen wordt echter afhankelijk gesteld van betrokkenheid uit de buurt en/of basisscholen. Van aanvragers van nieuwe- of vervanging van bestaande speelvoorzieningen verlangt de gemeente daarom een eigen bijdrage. Buurtverenigingen betalen hierbij 25% van de inrichtingskosten, scholen betalen 50%. In de uitbreidingsplannen worden de kosten voor het inrichten van speelplaatsen in de grondexploitatie meegenomen (in feite vindt de bekostiging dan geheel door de bewoners plaats). Belangrijk hierbij is dat de verantwoordelijkheid bij de gemeente blijft liggen en de continuïteit en veiligheid gewaarborgd blijven. De gemeente zorgt daarom voor het onderhoud en de veiligheid van de speelvoorzieningen.

Beleid t.a.v. kinderopvang

Kinderopvang betreft opvang in de leeftijd van 0-4 jaar. In de notitie kinderopvang van de gemeente Tynaarlo wordt over de huisvesting van kinderopvangvoorzieningen het volgende geschreven:

De gemeente heeft een sturende rol om er zorg voor te dragen dat in 2002 de beoogde uitbreiding van de infrastructuur gerealiseerd is. Toewijzing van bouwgrond en faciliteren van nieuw te bouwen

kinderopvanglocaties is een primaire verantwoordelijkheid van de gemeente, die past bij het maatschappelijke belang van voldoende kinderopvang. De gemeente verleent haar medewerking door het beschikbaar krijgen en stellen van locaties die geschikt zijn voor een kindercentrum (bijvoorbeeld nieuwbouwlocaties als Ter Borch). Dit kan door integratie van het kinderopvangbeleid met andere beleidsterreinen zoals onderwijs en ruimtelijke ordening.

Buitenschoolse opvang zal in de nabijheid van scholen georganiseerd moeten worden zodat de voorziening op loopafstand vanuit school voor kinderen bereikbaar is. Dan zijn er geen vervoersproblemen. Daarnaast moet buitenschoolse opvang in een wijk, buurt of dorp gevestigd zijn waar meerdere faciliteiten beschikbaar zijn in verband met activiteiten zoals sport, bibliotheek, e.d. Juist voor de leeftijdsgroep van 8-12 jaar is de verkenning van de omgeving breder. Ook zal in deze leeftijdscategorie vaker zelfstandig met vriendjes uit de buurt gespeeld worden en gebruik gemaakt worden van voor hem of haar in aanmerking komende voorzieningen. Het streven is om een dekkend aanbod op wijk-, buurt-, dan wel dorpsniveau te realiseren.

Kinderdagopvang is minder plaatsgebonden. Hier speelt veel meer de bereikbaarheid voor ouders een rol. Kinderdagopvang moet aan uitvalswegen zijn gehuisvest zodat op weg naar het werk ouders hun kind rustig kunnen brengen en halen. Dat vraagt wel dat er in de omgeving van de kinderdagopvang voldoende verkeersruimte is.

Gezien de nog steeds groeiende vraag naar opvang blijft een actieve en sturende rol van de gemeente ook na 2002 nodig.

Beleid t.a.v. cultuur

De huidige cultuurnota loopt tot 2003. In 2005 zal de nieuwe cultuurnota worden vastgesteld. In de huidige notitie is geen accent gelegd op accommodaties. Wel is als beleidsvoornemen genoemd dat de 3 bestaande bibliotheken op het huidige niveau gehandhaafd moeten blijven.

Ouderenbeleid

In de notitie Ouderenbeleid staan de volgende beleidsvoornemens m.b.t. accommodaties:

- inrichten van een zorgloket
- ouderen ondersteunen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen
- gebruik maken van de mogelijkheden op het terrein van de inrichting van de openbare ruimte, bestemmingsplannen en de buitenruimte om de fysieke omgeving veiliger en toegankelijker te maken
- samenhang bevorderen tussen de (zorg)instanties
- aandacht voor voorzieningen en activiteiten die kunnen bijdragen aan bestrijding en voorkoming sociaal isolement
- gemeente streeft naar multifunctionele ontmoetingsruimte voor ouderen

Lokaal gezondheidsbeleid

De notitie lokaal gezondheidsbeleid kent onder meer de volgende doelstellingen:

- het bevorderen van de kwaliteit van de fysieke en sociale leefomgeving voor alle groepen in de samenleving

- het bevorderen van gezond gedrag
- het bevorderen van een sluitend systeem aan gezondheidsvoorzieningen en de toegankelijkheid van de gezondheidsvoorzieningen voor alle doelgroepen

Beleid t.a.v. onderwijshuisvesting

Het beleid op het gebied van de onderwijshuisvesting is voor een groot deel wettelijk bepaald. De wettelijke regelgeving die van toepassing is, is voor het grootste deel te vinden in:

1. Huisvestingsverordening
2. Wet op het Primair Onderwijs
3. Wet op het Voortgezet Onderwijs
4. Wet op de Expertisecentra

De huisvestingsverordening is een modelverordening van de VNG. Er zijn delen in de verordening die iedere gemeente kan aanpassen zodat maatwerk per gemeente ontstaat. Dat is in de gemeente Tynaarlo ook gebeurd. Het gaat dan met name om:

- invulling begrip spoedprocedure
- procedure voor aanvragen en beoordeling

In de huisvestingsverordening is geregeld hoe om te gaan met o.a.

- uitbreiding van scholen, nieuwbouw van scholen, vervanging van noodlokalen etc.
- onderhoud aan schoolgebouwen (buitenkant schoolgebouw, binnenkant is voor rekening bevoegd gezag)
- voldoen aan wettelijke regelgeving

In de verordening is ook aangegeven welke financiële vergoeding beschikbaar is.

Op het gebied van onderhoudsaanvragen werkt de gemeente Tynaarlo met feitelijke prijzen (offertelijk). Op het gebied van uitbreiding, nieuwbouw e.d. werkt de gemeente Tynaarlo met normbedragen zoals aangegeven in de verordening.

De regelgeving op het gebied van opheffen van scholen, stichten van scholen, dislocaties, nevenvestiging e.d. is allemaal vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs, Wet op het voortgezet onderwijs en wet op de Expertisecentra.

Juridische positie schoolbesturen

Schoolbesturen zijn juridisch eigenaar van hun schoolgebouw + bijbehorende terrein (geldt ook voor openbaar onderwijs, het college van B&W is hier dus juridisch eigenaar het college heeft hier een andere pet dan wanneer zij regeren als college van B&W als lokale overheid!!)

Gemeenten zijn economisch eigenaar van een schoolgebouw. Dit houdt in dat op het moment dat een schoolgebouw niet meer wordt gebruikt voor onderwijs, het schoolgebouw automatisch terugvalt aan de gemeente. Dit houdt ook in dat voor veel zaken een schoolbestuur zelf verantwoordelijk is bv. preventief onderhoud, brandveiligheidsvoorzieningen, ARBO-voorzieningen etc.

Medegebruik

De regelgeving omtrent medegebruik is een onderdeel van de verordening. Gemeenten kunnen hieraan echter ook op eigen wijze invulling geven. Op dit moment is het in Tynaarlo zo geregeld dat een leeg schoollokaal van de ene school door een andere school (die ruimtegebrek heeft) in gebruik genomen kan worden, wanneer deze school zich binnen 2 km bevindt van de school met leegstand. Op deze manier hoeft er geen lokaal bijgebouwd te worden en heeft de school met leegstand toch inkomsten voor het lege lokaal

(rijk vergoedt namelijk geen exploitatielasten voor leegstaande lokalen). Wanneer een schoolgebouw leegstand heeft die niet nodig is voor een andere school, dan kunnen er andere instanties zoals peuterspeelzaal, kinderopvang e.d. dit lokaal in opgevangen worden. Wel is het zo, dat op het moment dat de school weer groeit en het leegstaande lokaal weer nodig heeft, de inwonende instantie andere ruimte moet gaan zoeken (onderwijs heeft altijd primaat bij leegstand in schoolgebouwen). Het college van B&W is gemachtigd om van iedere school lokalen aan de onderwijsbestemming te onttrekken wanneer deze nodig zijn voor andere maatschappelijke instanties. Dit betekent dat het college kan beslissen om ook in een bijzondere school een leegstaand lokaal in te zetten voor iets anders. De vergoeding voor medegebruik is vastgelegd in de verordening.

Beleid t.a.v. bekostiging onderwijs

Per 1 januari 1997 zijn de decentralisatie van de huisvesting en de vereenvoudiging van het Londo-stelsel van kracht geworden. De decentralisatie van de huisvesting betekent dat de gemeenten nu verantwoordelijk zijn geworden voor de onderwijshuisvesting (zowel primair, speciaal en voortgezet onderwijs). De vereenvoudiging van het Londo-stelsel is het bekostigingsstelsel voor de basisscholen. Verantwoordelijkheden, procedures en geldstromen ten aanzien van de huisvesting en de materiële instandhouding van scholen zijn per die datum, ingrijpend, gewijzigd.

Decentralisatie huisvesting

Vóór 1 januari 1997 betaalde het rijk de nieuwbouw, uitbreidingen etc. van scholen. Bij de invoering van de decentralisatie zijn de rijksgelden onderwijshuisvesting overgeheveld naar gemeenten. Iedere gemeente krijgt nu jaarlijks in haar gemeentefonds een bedrag voor onderwijshuisvesting (voor zowel primair onderwijs,

speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs). Dit bedrag is gebaseerd op een aantal indicatoren zoals aantal basisschoolleerlingen, oppervlakte van de gemeenten etc. Het betreft geen geormerkt bedrag. Gemeenten zijn dus niet verplicht om het bedrag ook daadwerkelijk uit te geven aan onderwijshuisvesting.

Bij de decentralisatie is ook het principe binnen/buitenkant geïntroduceerd. Dit betekent dat de gemeente verantwoordelijk is voor de buitenkant van het schoolgebouw (excl. schilderwerk, incl. radiatoren en convectoren). Bijvoorbeeld vervangen dakbedekking, bestraten schoolplein, vervangen hekwerk (groot onderhoud) maar ook uitbreiden van een school met een extra lokaal i.v.m. leerlingengroei, nieuwbouw etc.

Via het jaarlijkse huisvestingsprogramma kunnen schoolbesturen bij de gemeenten aanvragen indienen voor voorzieningen aan de buitenkant van het schoolgebouw. Jaarlijks stelt de gemeenteraad dit huisvestingsprogramma vast.

Het schoolbestuur is zelf verantwoordelijk voor de binnenkant van het schoolgebouw (incl. schilderwerk excl. radiatoren en convectoren). Van het rijk krijgen zij middelen hiervoor (bekostigingsstelsel Vereenvoudiging Londo). Op basis van o.a. het aantal groepen en leerlingen krijgen zij middelen voor o.a. tuinonderhoud, schoonmaak, onderhoud en vervanging meubilair (bijgevoegd bekostigingsstelsel basisonderwijs waarop is te lezen waarvoor scholen middelen ontvangen(omvang middelen is gebaseerd op aantal groepen (groepsafhankelijke programma's van eisen)) en aantal leerlingen (leerlingafhankelijke programma's van eisen)).

Bovenstaande betekent voor de gemeente dat er geen extra rijksmiddelen meer worden ontvangen wanneer er bv. nieuwbouw moet worden gepleegd. Met de jaarlijkse middelen die de gemeente in haar gemeentefonds ontvangt moeten zij de gehele onderwijshuisvesting regelen.

Uit ervaringen is wel duidelijk dat de rijksmiddelen lang niet altijd voldoende zijn om een behoorlijke huisvestingsniveau te handhaven.

Bijlage 4

Samenvatting doorlichting accommodaties

Om inzicht te krijgen in de toekomstwaarde van onze gebouwen in Vries. Daarom zijn een achttal accommodaties bouwkundig doorgelicht door Ingenieursbureau het Noorden (IHN). Dit zijn

WELZIJN: Dorpshuis De Pan, Inbrenghwinkel Pandora
SPORT: Sportcomplex De Kamp, Gymzaal De
Fledders, sportcomplex VAKO, Zwembad De
Leemdobben
ONDERWIJS: CBS De Holtenhoek, OBS De Vijverstee

Onderzoek IHN

De acht genoemde accommodaties, gebouwen waarvan de gemeente eigenaar of belangrijke subsidieverstrekker is, zijn door IHN onderzocht op de terreinen:

- onderhoud,
- installaties,
- arbo,
- brandveiligheid,
- legionella,
- energie&milieu
- huisvesting.

De voornaamste bevindingen van het onderzoek zijn:

Naast het reguliere onderhoud dient er binnen een termijn van 1 tot 3 jaar bij een zestal gebouwen rekening te worden gehouden met een aantal grote onderhoudshandelingen.

Vervolgens is voor alle gebouwen een piek tussen 2012-2019 aan de orde. Daarnaast is bij de helft van de gebouwen op lange termijn vervanging van de complete cv installatie aan de orde.

Voor de beide scholen geldt dat, op basis van de leerling-prognoses, actie moet worden ondernomen op het gebied van huisvesting. Het betreft hier zowel het (tijdelijk) uitbreiden van het aantal gebouwen alsmede het intern verbouwen, teneinde de bruikbaarheid en functionaliteit naar een hoger niveau te brengen.

Voor de welzijns- en sportgebouwen is er, met uitzondering van de mogelijke uitbreiding van de kleedaccommodatie van vv VAKO, geen directe noodzaak tot het doorvoeren van kostenverhogende uitbreidingen en/of interne verbouwingen van deze locaties.

Uit het onderzoek blijkt verder dat, met uitzondering van sportcomplex De Kamp, voor alle gebouwen op termijn nieuwbouw prevaleert boven renovatie van het bestaande gebouw. De resultaten van de gebouwenonderzoeken vormde belangrijke input voor de later in het traject op te stellen scenario's voor toekomstige huisvesting.

Bijlage 5

Informatie avond Integraal Accommodatiebeleid Vries 19 april 2006

Op de 2^e informatieavond, die de gemeente op 19 april organiseerde voor het Integraal Accommodatiebeleid (IAB) Vries, kwamen zo'n 60 personen meepraten en meedenken over de toekomst van de accommodaties in Vries.

Na de opening door Joke Rosier vertelde projectleider Ralf Baas in het kort over het ontstaan van en de werkwijze binnen het IAB. Daarna zette hij uiteen wat de resultaten van de enquête is die is uitgezet onder 140 verenigingen en instellingen. Na de constatering dat er helaas maar 39 enquêtes ingevuld retour gezonden zijn stipte hij de belangrijkste punten aan Ralf Baas sloot af met de planning van IAB Vries.

Hierna kwam Auke Mollema van Grontmij aan het woord. Hij legde uit hoe het gebouwenonderzoek in zijn werk gaat, die de Grontmij (voorheen IHN) heeft uitgevoerd voor IAB Vries.

Na deze presentaties kreeg wethouder Kosmeijer het woord. Hij gaf aan dat de gemeente Tynaarlo meer kwaliteit wil bieden met minder gebouwen. De gemeente maakt geld vrij om stappen vooruit te maken. Er zijn wel zorgpunten zoals de financiering van alle IAB-plannen en een ophoping van (nieuw)bouw rond 2015. Toch blijft het streven van de gemeente de kwaliteit van de gebouwen op een hoger niveau te brengen.

Na de pauze vraagt Joke Rosier om een reactie van de aanwezigen.

De vrienden van zwembad de Leemdobben (dhr. Martens) geven aan dat een aantal instellingen rond de sportcomplexen al in

gesprek zijn met elkaar. Zij hebben afgesproken dat één persoon als woordvoerder optreedt. En in de planning staat dat de projectgroep al op 15 mei bij elkaar komt en op 13 juni de deelsessies gepland staan. Waarom niet andersom? Zo wekt men de indruk dat het plan al gemaakt is. Wethouder Kosmeijer geeft de instellingen een compliment over de wijze waarop ze dit oppakken. Over het 2^e punt: op basis van de IHN-rapporten wordt er gebrainstormd over de mogelijkheden. Het echte scenario wordt pas bepaald na de deelsessies.

Dhr Stam (CBS de Holtenhoek): Een combinatie van school, voor/naschoolse opvang, peuterspeelzaal en gebruik van de school in de avonduren is het gebouw van de toekomst. Joke vraagt of deze MFA voor alle gebruikers in Vries Oost moet komen en ziet u een maximum aantal leerlingen op de school. Dhr Stam zegt dat dit afhankelijk is van de tijd. We willen geen fusie. Het blijven 2 aparte scholen.

Dhr. J. Bloembergen (OBS De Vijverstee) ziet liever vandaag dan morgen een nieuw gebouw verschijnen; de ruimtes in de school zijn veel te klein en de school is veel te vol. 2015/2016 is wat hem betreft te laat. Maar hij ziet ook dat het wel afhankelijk is van de nieuwbouw-plannen in Vries Oost. De discussie wat verantwoorde investeringen zijn in de scholen moet snel helder zijn. Samen in één gebouw is een goede optie. Eventueel met sport samen. Misschien op de achterste velden van VAKO?

Wethouder Kosmeijer is blij met deze voorzet. In de komende discussies zal dit meegenomen worden. Eind van dit jaar zal het scenario bekend zijn. Aanpassingen aan de gebouwen die wettelijk voorgeschreven zijn, zullen altijd worden gedaan. De overige aanpassingen moet steeds afgewogen worden tegen het tijdstip van nieuwbouw.

Bij de sportinstellingen leeft de vraag hoe het tijdspad voor Vries Oost er uit ziet en hoe komen de ontwikkelingen van Vries Oost en IAB Vries bij elkaar ?

IAB Vries staat los van de ontwikkelingen van Vries Oost legt wethouder Kosmeijer uit. Vries Oost is al vastgelegd in het structuurplan. Na de zomervakantie ontwikkeld een projectgroep het scenario voor Vries Oost. De uitbreiding van Vries betekent wel een toeloop voor onder andere sport en onderwijs. Binnen het IAB wordt daarmee rekening gehouden. In het hele zoekgebied moet gekeken worden wie waarheen gaat.

Op termijn moeten de beide projecten op elkaar afgestemd worden. Joke Rosier: dus de scholen op de velden van VAKO. Maar SVT zit op korte afstand daarvan. Wat zijn de voor- en nadelen van zo'n verplaatsing.

B. van Guldener: De gedachte van scholen op velden zit VAKO op aan te denken. Het hele pakket kan worden verbonden aan elkaar. We moeten niet in de valkuil trappen van grote steden om alles bij elkaar te willen zetten.

Joke Rosier vraagt naar de ontwikkelingen van Sportvereniging Tynaarlo (SVT).

De heer Westerhof (SVT) antwoordt dat, zoals in de vorige bijeenkomst ook is aangegeven, zij met name als toehoorder bij de bijeenkomsten zijn omdat VAKO en SVT met elkaar geassocieerd worden. Maar wat hen betreft blijft SVT gewoon met de velden in Tynaarlo.

Joke vraagt ook nog naar de ijsbaan en scouting. Die liggen ook in de hoek van de sportvelden.

De heer van Guldener (woordvoerder diverse verenigingen) antwoordt dat deze ook in het vierkant past van het sportcomplex. Men is creatief aan het nadenken hoe dit allemaal ingevuld kan

worden. Er is met verschillende verenigingen afgesproken dat hij als woordvoerder bij verschillende overleggen aan zal schuiven. Het standpunt is duidelijk, zegt wethouder Kosmeijer. Eén woordvoerder geeft eenheid in de sport. De argumenten van de verenigingen horen we graag in de gesprekken die binnenkort volgen.

Vanuit de aanwezigen wordt gevraagd waarom het zwembad zo specifiek genoemd wordt bij de presentatie van de rapporten. Wethouder Kosmeijer geeft aan dat de zwembaden juist buiten het IAB project gehouden wordt. Er is een aparte discussie over de zwembaden gaande omdat er in de zwembaden, onder andere volgens de rapporten van Grontmij, heel veel geïnvesteerd moet worden. In de discussie over de zwembaden worden alle drie de zwembaden in de gemeente in één keer meegenomen.

De investeringen in de zwembaden moeten ook telkens kritisch bekeken worden. Als er aanpassingen moeten komen in verband met hygiëne dan moet dat gebeuren maar we moeten ons steeds afvragen of het in zijn geheel teruggeplaatst moet worden (bijv. kleedhokjes Eelde)

De heer de Vries geeft aan moeite te hebben met het financiële verhaal. Hij mist bijv. de rentelasten in de rapporten. Als dit op dit moment niet duidelijk is kan er geen discussie over gevoerd worden.

Auke Mollema: Voor alle rapporten is eenzelfde lijn aangehouden. Bij de doorrekening moeten de rentelasten meegenomen worden. Wethouder Kosmeijer: Dit laten we nu even buiten de discussie omdat dit te technisch is. Wat overeind blijft is de afweging nieuwbouw en renovatie op basis van de 75 % regel. In het rapport gaat men uit van eenzelfde gebouw. Wij willen juist meerwaarde

krijgen door samenvoeging van scholen zodat de kosten lager zullen zijn.

Aan de heer R. Prins (Stichting Trias) vraagt Joke Rosier hoe hij de toekomst voor Dorpshuis De Pan ziet. De heer Prins zegt dat de knelpunten die uit de enquête blijken al wel bekend waren. Maar we hebben te maken met een monumentaal pand. Daar moet rekening mee gehouden worden bij aanpassingen. Daarnaast hebben we nog een exploitatie. De opmerking dat de huur hoog zou zijn, verbaast hem omdat De Pan de laagste huur in de gemeente vraagt, zegt hij. We willen wel in de Pan blijven; het is een mooi gebouw.

Natuurlijk willen we ook wel graag mee in een nieuw gebouw met onze activiteiten. Ook de jeugdsoos moet dan mee in de nieuwe multifunctionele accommodatie.

Joke Rosier merkt op dat als alle activiteiten in één gebouw in Vries komen dit wel het grootste gebouw in Vries gaat worden. De heer Prins reageert met de opmerking dat daar niets mis mee is.

Vanuit het bestuur van Inbrengwinkel Pandora wordt aangegeven dat zij prima zitten in hun accommodatie en dat zij ook graag daar willen blijven.

Dhr Bloembergen (OBS de Vijverstee): het is opvallend en eensluidend. Het verhaal is helder. Sport, school de Pan, vso/nso/tso bij elkaar in 1 gebouw. Dan kunnen we gebruik maken van voorzieningen die dicht bij elkaar liggen.

Kosmeijer: ja, het lijkt eensluidend. Maar de projectgroep moet ook op basis van de rapporten en de resultaten uit de enquête een conclusie getrokken worden. Het is dus geen eindconclusie.

Oscar Rietkerk: Wij tafeltennissen in gymzaal de Fledders. Hoezo hangt de foto van Onder de Linden hier aan de wand?

B. van Guldener: Tafeltennis wil in de Fledders blijven. Ze zijn tevreden en het is dichtbij. Ze gaan niet voor het plan liggen als het anders voor hen uitpakt.

Wethouder Kosmeijer sluit de avond af met de conclusie dat er constructief voorwerk wordt verricht in Vries. We hopen elkaar weer te spreken tijdens de deelsessies op 13 juni. De verschillende instellingen en verenigingen krijgen hiervoor een uitnodiging. Degene die op deze informatieavond een aanmeldingsbriefje hebben ingevuld worden ook later nog over het exacte tijdstip geïnformeerd.

Na de gesprekken op 13 juni bekijkt de projectgroep de mogelijke scenario's voor het Integrale beleidsplan in Vries. De overige discussies (zwembaden en Vries Oost) moeten dan gezamenlijk bekeken worden en dit alles moet leiden tot één geheel.

Iedereen wordt bedankt voor de inbreng en aanwezigheid deze avond.

Bijlage 6

Deelsessie 1: Onderwijs 13.00-14.30 uur

Aanwezig: E. Stam (dir. CBS Holtenhoek), O. Rietkerk (MR Vijverstee), Mw. E. van Dijk (villa Kakelbont), J. Bloembergen (dir. OBS De Vijverstee), G.J. Slager (alg. dir. Openb. Onderwijs)
Namens de gemeente: Wethouder Kosmeijer, R. Baas, Mw. E. Kuiper, Mw. K. Renkema

Wethouder Kosmeijer geeft een inleiding over het ontstaan van het project Integraal Accommodatiebeleid en de verwachtingen van dit gesprek.

Hoe zien de aanwezigen de toekomst van Vries? Wat is je eigen positie daarin?

Dit is niet een moment van onderhandeling maar elkaar voeden met de nodige informatie. Deze informatie wordt meegenomen in de uitwerking van het plan.

E. Stam: Binnen het IAB gaat het om de huidige accommodaties en daarnaast lopen de nieuwbouwplannen ten oosten van Vries. Hoe moet ik dat zien? wordt dat samengevoegd?

Wethouder Kosmeijer: De IHN rapporten van een aantal gebouwen in Vries geven een genuanceerd beeld over de gebouwen. Maar dat is maar 1 component. Jullie kunnen nu aangeven hoe het in de praktijk werkt. Zijn er nostalgische gevoelens bij het team of de ouders? Gooi je dromen nu op tafel.

E. Stam: Er bestaat een visie over het onderwijs. Het is mij niet bekend of er gevoelens rondom het schoolgebouw leven. De eerdere opmerkingen over een eventuele brede school heeft geen hevige discussie opgeleverd. Het christelijk onderwijs moet wel gewaarborgd blijven. Of dat nu op de huidige locatie is of elders? Hierop zijn geen reacties geweest. Ook in het laatste jaarverslag is

aangegeven dat er “mogelijke oriëntatie voor een brede school” bestaat. Ook hierop zijn geen reacties geweest.

O. Rietkerk: Voor de Vijverstee geldt hetzelfde. Misschien is een hele kleine minderheid wat angstig voor de ontwikkelingen. Maar de meesten zijn voor samen in 1 gebouw. Er bestaat behoefte aan een flexibel gebouw meer gericht op het huidige onderwijs. Ook als je met meer partijen in 1 gebouw zit is het handig een gebouw flexibeler te hebben. Nu wordt het computeronderwijs op de gangen gegeven. Dat moet dan anders.

Ook bij de Vijverstee wordt godsdienstonderwijs gegeven. Misschien is dit te combineren met de Holtenhoek.

Wethouder Kosmeijer: Hoe staat het met de huidige samenwerking tussen de scholen?

E. Stam: Er is telefonisch contact tussen de directeuren en een aantal sportactiviteiten wordt gezamenlijk gedaan. Verder nog geen. De Holtenhoek heeft gym bij de Vijverstee maar dat kost veel tijd en is veel gedoe. In 1 gebouw is dit makkelijker te organiseren. De wil tot samenwerking is er wel.

Mw. van Dijk: Als je in 1 gebouw zit moet je ook wel.

E. Stam: Voorschoolse opvang is dan makkelijker te regelen. Ook bestaat de mogelijkheid om peuterspeelzaal/kinderopvang, politie, schoolmaatschappelijk werk, bibliotheek/1 documentatiehoek in het nieuwe gebouw te betrekken.

Wethouder Kosmeijer: Ik vind het wel een verrassende trek van Vries West naar Vries Oost. Bestaat er niet de vrees dat als alles naar 1 kant van Vries trekt het hart uit de “oude wijk” wordt ontnomen?

O. Rietkerk: De Vijverstee heeft niet een centrumfunctie voor de Fledders. Alle kinderen uit Vries gaan erheen. Voor de inwoners van Vries moeten de functies wel in het centrum blijven. Andere

functies zijn te verplaatsen. Misschien kan het winkelcentrum uitgebreid worden ? Om de Holtenhoek heen wonen niet veel gezinnen. Er zit al een zorginstelling tegenover de Holtenhoek. Misschien zijn hier meer ouderfuncties mogelijk.

E. Stam: er zijn wel aanpassingen aan de Asserstraat nodig. Daardoor ontstaat een tweedeling.

Wethouder Kosmeijer: hoe groot zijn de scholen op dit moment ?

Mw. E. Kuiper: Vijverstee formeel 15 groepen, Holtenhoek formeel 6 groepen

Incl. Vries Oost prognoses: Vijverstee 19 groepen, Holtenhoek 8 groepen

Wethouder Kosmeijer: Waarom niet twee aparte scholen: openbaar en christelijk. Anders krijg je 1 school van 27 groepen. Daarmee ook inhoud geven aan sociale aspect. Wat is kwalitatief goed voor Vries ?

O. Rietkerk: Asserstraat doorkruist wel maar geeft geen tweedeling. Nu is er tweedeling door de 2 schoolgebouwen. Gelukkig komen de kinderen elkaar bij sportverenigingen weer tegen.

E. Stam: Voor de huidige bso moeten de kinderen van de Vijverstee over het plein van de Holtenhoek. Het lijkt niet belangrijk maar er moet wel rekening worden gehouden met de gevoelens van de ouders.

Wethouder Kosmeijer: Is een school met 27 groepen niet te groot voor Vries ? Het wordt een onderwijsfabriek. Vries is een forenzendorp. Komt de grootste school van de gemeente Tynaarlo in Vries?

J. Bloembergen: 600 leerlingen in 1 gebouw is de top volgens de prognoses. Daarna zal het waarschijnlijk dalen. De instroom van leerlingen komt bijna niet meer uit Vries West maar veel uit het oosten van Vries (schatting is 2/3 deel). De nieuwbouw in Vries Oost rechtvaardigt een nieuwe school in het oosten van Vries.

G.J. Slager: In de visie van openbaar onderwijs staat dat ideale schoolgrootte 330 leerlingen is. In Vries wordt een top van 600 leerlingen verwacht daarna daalt het leerlingenaantal. Het zal ongeveer bij 20 lokalen blijven (500 leerlingen). Dan kan je nog wel op 1 locatie zitten.

In Vries Oost worden ongeveer 500 woningen gerealiseerd. Als de prognoses hoger uitvallen is er wel een probleem. Stichting van een 2^e school is niet aan de orde. Dan wordt het een dependance.

Wethouder Kosmeijer: Komt boven de 500 leerlingen een 2^e locatie in beeld ? Zien we dan de Holtenhoek en de Vijverstee apart ? Of de Holtenhoek en de Vijverstee op 1 locatie en een dependance van de Vijverstee op een 2^e locatie ?

J. Bloembergen: Bij de sportaccommodaties zijn extra voordelen te behalen. En de tendens is dat het leerlingenaantal de komende jaren zal dalen.

G.J. Slager: Kijkend naar de planvorming in Ter Borch met 18/19 groepen is een school met 20 groepen in Vries best mogelijk.

Wethouder Kosmeijer: Wat gebeurt er met Vries West ? Deze wijk moet niet een probleemwijk binnen de gemeente worden. Hoe zit het met herstructurering ? Winkeluitbreiding ?

G.J. Slager: Misschien is het mogelijk andere voorzieningen hier te vestigen ? peuterspeelzaal, naschoolse opvang. Maar daar kleven ook weer nadelen aan: ouders die naar 2 locatie kinderen moeten brengen, kinderen die na school naar een andere locatie moeten.

J. Bloembergen: Op de locatie van de Vijverstee kunnen seniorenwoningen komen.

O. Rietkerk: Bij de sportvelden is niet veel ruimte. Moet er dan in lagen gebouwd worden ?

Wethouder Kosmeijer: is dat een probleem ? meerdere lagen ?

J. Bloembergen: Het aantal lagen is geen punt van discussie. De schooldirectie wil wel zeggenschap over het gebouw houden (spijkers in de muur slaan)

E. Stam: Het moet er niet massaal uitzien.

Mw. van Dijk: Alle kinderen in 1 gebouw is ideaal voor de kinderopvang. Villa Kakelbont wil graag hierin meedoen. Een multifunctioneel gebouw is altijd gunstig voor samenwerking.

R. Baas: Aan welke plek denken jullie ?

J. Bloembergen: De achterste sportvelden is een ideale plek. Vlakbij de sportaccommodaties. De scholen kunnen dan gebruik maken van de sport- en turnhal.

Wethouder Kosmeijer: Binnen IAB proberen we sport en onderwijs functies te koppelen. Op 2 locatie wordt at alweer moeilijker en dit is ook duurder. We hoeven niet alles af te breken. We kunnen ook gebouwen aan elkaar koppelen.

Kleedkamers voor voetbal, volleybal, tennis; het blijven kleedkamers. Voor voetbal worden ze alleen op woensdagmiddag en zaterdag gebruikt.

J. Bloembergen: Ook het kantinegebruik is te combineren.

Wethouder Kosmeijer: De Kantine levert wel inkomsten op voor de sportclubs. Gezamenlijk gebruik betekent vermindering van de exploitatielast. Er vallen dan ook inkomsten weg. Wil het dan verpachten ? Of hoe wil je het verdelen over de verenigingen ?

Mw. van Dijk: Wij combineren al naschoolse opvang met sport. In Eelde wordt bij Actief een naschoolse opvang geopend op 20 augustus.

In Assen bestaat al een samenwerking met Asko (korfbal). Hier wordt gebruik gemaakt van de kantine tot 18.30 uur. Daarna komt de korfbalvereniging. De kantine is ingericht voor kinderopvang. Dagelijks moet het speelgoed opgeruimd worden. De kinderen spelen tijdens opvanguren op de sportvelden. Zo worden de kinderen ook attent gemaakt op bepaalde sporten

R. Baas: Als de scholen niet aan 1 kant komen waar zou dat dan wel kunnen ?

J. Bloembergen: Verpaupering van de wijk tegengaan. De onderbouw heeft minder sportvoor-zieningen nodig dan de bovenbouw. Maar splitsing op deze manier is toch niet handig. 2^e optie is op 2 verschillende locaties alle voorzieningen. Is dat wel handig?

Wethouder Kosmeijer: Zijn er nog andere overwegingen die we mee moeten nemen ?

G.J. Slager: Eric Stam gaf aan dat de eigen identiteit belangrijk is. Maar dat geldt ook voor Openbaar Onderwijs. Maar inhoudelijke samenwerking is wel het uitgangspunt.

Bij elkaar op 1 locatie is toch de beste optie. Anders ontstaat er oneerlijke concurrentie. 500 leerlingen op 1 locatie is nog wel toe te staan.

J. Bloembergen: Hoeveel kinderen zitten er in de Vijverstee. Ook al te veel maar de grens schuift steeds op. De kinderen blijven komen dus je neemt ze op.

Wethouder Kosmeijer: In 2 a 3 jaar staat een nieuwe school er niet. Als het scenario wordt "een groot centrum met alle onderwijsinstellingen" dan moet dit nog uitgewerkt worden.

G.J. Slager: Wanneer bij de Holtenhoek en de Vijverstee nog zware investeringen te verwachten zijn. Wat dan ?

Wethouder Kosmeijer: De investeringen die in de boeken staan worden steeds kritisch beken. We moeten praktisch bekijken wat nog nodig is en wanneer.

Op basis van de die nu genoemde ingredienten en die van de volgende deelsessies vormen wij een scenario. Wij komen terug met een plaatje. Zo bekijken we wat we wanneer willen investeren. Na de zomervakantie hoort u weer van ons.

Deelsessie 2 Welzijn: 14.45-16.15 uur

Aanwezig: Mw. Hofsteenge, Mw. Gelling (Bridge Sellmeijer), Mw. M. Ebels (fysio.praktijk Vries), Mw. M. Buurman (bibliotheek Vries), Mw. M. Spierings (scouting Vries), Dhr. R. Prins (Trias)

Namens de gemeente: Namens de gemeente: Wethouder Kosmeijer, Dhr. R. Baas, Dhr. A. Mulder, Mw. K. Renkema

Wethouder Kosmeijer geeft een inleiding over het ontstaan van het project Integraal Accommodatiebeleid en de verwachtingen van dit gesprek.

We willen nu met de benen op tafel met elkaar bekijken wat uw beeld is bij Vries.

Het onderwijs heeft aangegeven mogelijkheden te zien voor de beide scholen in het oosten van Vries. Maar dan wordt Vries West misschien wat leeg. Hoe ziet u dat? Vindt u de keuze begrijpelijk als u weet dat de meeste kinderen nu al uit het oostelijk deel van Vries komt en de nieuwbouw ook in het oosten gepland staat? De leefbaarheid in Vries West is dan wel een zorgpunt. Welke functies zouden op die plek kunnen?

Mw. Gelling: Wij maken gebruik van de Pan. De zaal wordt gebruikt door de bridgeclub. Maar het dorps huis is niet meer van deze tijd. Toilet, zalen, ventilatie/tocht is niet optimaal.

A. Mulder: Bij renovatie moeten we rekening houden met het feit dat het een monument is. Nieuwbouw is dus niet aan de orde. De gemeente is eigenaar van het gebouw en moet alle mogelijkheden afwegen.

Mw. Gelling: Voor 24 personen is de ruimte te klein. 20 personen kan.

R. Prins: Het zijn oude klaslokalen (7 x 7 m.)

Als er wordt overgegaan op nieuwbouw kunnen de functies uit de Pan meegenomen worden in de nieuwe mfa.

Voor wat betreft de leefbaarheid in Vries: de Pan staat wel mooi centraal. Het is een oud gebouw (100 jaar oud). Klimaattechnisch is er wel een probleem. Om dit te verbeteren moeten er zware investeringen gedaan worden. Is dat welhaalbaar in de Pan? Van de "buitenkant" is het een mooi gebouw.

Als je vraagt naar mijn voorkeur dan willen we wel mee in een mooie mfa.

Als je vraagt naar visie, leefbaarheid en emotionele waarde dan blijven we in de Pan.

Mw. Spiering: Komt er dan een school vrij?

R. Prins: Locatie de Vijverstee is een mogelijkheid voor nieuwbouw maar dat moet financieel ook kunnen. Het nadeel van de Pan is dat het een oud schoolgebouw is met gelijke zalen. Het is wel enigszins flexibel gemaakt met flexibel wanden.

Wethouder Kosmeijer: Hoe staat het met de capaciteit in de Pan. Is uitbouw nodig?

R. Prins: Er is nog wel ruimte, 's morgens of 's middags. We willen graag de jeugdsoos uitbreiden.

Als de Harmonie oefent is een groot deel van het gebouw niet te gebruiken.

Op de avonden is de Pan vol; er is meer vraag dan ruimte.

In 1995 is de Pan verbouwd.

Er zijn uitwijkmogelijkheden naar het cafe. Dit bevalt goed.

Mw. Oostinga: Bridgeclub Selmeijer bestaat uit 80 personen. Eerst hebben we in Kornoeljahof gebridget. Later zijn we verplaatst.

Mw. Spierings: Laat ze maar bij ons komen. Ook de jeugdsoos; als ze betalen. Ze veroorzaken weinig last in de omgeving en we hebben een mooi gebouw. Het gebouw wordt alleen in het weekend gebruikt door scouting. Het kan meer gebruikt worden.

Voor de toekomst bestaan er nieuwbouwplannen in het oosten van Vries. De scouting moet wel lawaai kunnen maken en kunnen bewegen.

Er zijn gesprekken gaande met bso-instellingen.

Deels kan samenwerken ook het financiële probleem van de scouting oplossen.

Mw. M. Buurman: De bibliotheek in Vries is pas verhuisd naar het oude gemeentehuis. Zij zijn nu lijntjes aan het uitzetten voor medegebruik van de ruimtes.

De bibliotheek wil de informatie die tot haar beschikking staat ook door anderen laten gebruiken. Er is momenteel al samenwerking met Trias, Alfa College en het seniorenweb.

De bibliotheek is 18 uur per week open maar het licht kan wel wat vaker aan zodat het gebouw beter te exploiteren is.

De grote ruimte (het vroegere atrium) is zo ingericht dat het makkelijk te gebruiken is als multifunctionele ruimte. De kasten staan op wieltjes en er is een mini podium.

Alleen het opzetten en afsluiten moet nog geregeld worden.

In het weekend en ook in de week (4 middagen en 1 avond) kunnen er kleinschalige activiteiten plaatsvinden.

Wethouder Kosmeijer: De bibliotheek heeft nieuwe huisvesting en zoekt samenwerking. Ook de scouting heeft mogelijkheden in een prima locatie. Voor ons zijn deze gegevens van belang voor een toekomst scenario. Wij gaan niet bouwen voor alle functies maar willen zoveel mogelijk functies in een gebouw huisvesten.

A. Mulder: De kosterij in Vries stelt ook de deuren open voor medegebruik. De Brinkstichting heeft misschien mogelijkheden. In het centrum zijn al veel voorzieningen.

R. Prins: Er bestaat een risico voor de exploitatie van de Pan. In de kosterij komen grote zalen. Deze zijn voornamelijk geschikt als vergaderruimte.

Er bestaat in Vries veel samenwerking op cursusgebied.

Mw. Oostinga: Voor veel leden van de bridgeclub is het moeilijk om naar Vries Oost te gaan. Zij blijven liever aan de westkant van Vries.

Wethouder Kosmeijer: De gemeente gaat niet bemiddelen tussen clubs en gelegenheden. Dat moet ieder voor zich regelen. Daarnaast geeft dhr. Prins aan plannen te hebben voor de Pan. Hoe kan de exploitatie voor Trias dragelijk blijven. Zorg voor de gemeente is: hoe moeten de faciliteiten verspreid worden over de kern en hoe krijgen we een goede verdeling over de week.

Mw. Ebels: Komt er een gezondheidscentrum in Vries? Huisartsen en een aantal fysiotherapeuten zijn net verhuisd. Met de huisartsen zijn wel gesprekken geweest. Ik zou wel in een gezondheidscentrum willen maar zie het nog niet zo snel gebeuren. Wethouder Kosmeijer: De gemeente biedt wel openingen. Maar de ervaring leert dat het niet van de grond komt. In Eelde-Paterswolde is geprobeerd een medisch zorgcentrum in de Wieken te realiseren. Dit is niet verder gekomen.

Mw. Spierings: Bij een nieuwbouwwijk kun je hier wel rekening mee houden

Wethouder Kosmeijer: We kunnen hier wel rekening mee houden maar mw. Ebels geeft net aan dat de medici net verhuisd zijn. Fysio zou wel bij de school of sporthal kunnen maar die keuze moeten de medici zelf maken.

R. Prins: Als je net behoorlijke investeringen dan zit je eerst wel goed. Maar je weet niet hoe lang de nieuwbouwplannen nog duren. Tegen die tijd kunnen er wel nieuwe mogelijkheden zijn.

Mw. Hofsteenge: wat is de planning? Wordt er ook aan ouderenhuisvesting gedacht?

Wethouder Kosmeijer: We hebben het over jaren. Er moet nog een planning gemaakt en uitgewerkt worden.

Mw. Ebels: waar komt Vries Oost?

Wethouder Kosmeijer: Het is gepland tot aan het kanaal.

Vries Oost staat niet los van het accommodatiebeleid. Het aantal nieuwbouwwoningen gaat invloed hebben op behoefte aan ruimte. Hiermee moet rekening worden gehouden.

Ouderen, starters en jeugd klagen over de woningbouw. De woningproductie proberen we aan te passen aan de vraag.

De ontmoetingskerk en de voormalige bibliotheek (de Inloop) zijn vrijkomende locaties.

Dilemma voor de gemeente: bouwen we voor starters, senioren of rijken. Dit heeft financiële consequenties.

R. Prins: Voor clustering van activiteiten uit de Pan moet wel rekening worden gehouden met activiteiten met dieren en sporttentoonstellingen. Dit kan consequenties hebben voor als je dat in school of bij kinderopvang doet.

Wethouder Kosmeijer: Overall is vraag naar een grote specifieke ruimte. In de 1^e sessie met onderwijs is geopperd om de scholen aan elkaar te koppelen bij sportvoorzieningen. Dat wordt een groot gebouw. Daarin kan de school de jaarlijkse uitvoering geven.

Mw. M. Buurman: De bibliotheek heeft concurrentie van de digitale wereld. Misschien is het inleveren van boeken bij de sportclub een mogelijkheid. Dit is tijdsbesparing voor ouders. We zijn wel met scholen in gesprek. En we willen graag meegenomen worden in het proces bij de eventuele nieuwe school.

Wethouder Kosmeijer: Al deze signalen nemen we met in de uitwerking van het scenario. Jullie moeten ook zelf contact houden met de verschillende groepen. Ook voor de medische kant geldt: zoek zelf ook aansluiting.

Wij gaan de komende maanden met alle input aan de gang. In september komen we bij u terug.

Deelsessie 3 sport: 16.30-18.00 uur

Aanwezigen: G. Homan (VAKO), H. Martens (Vrienden v.d. Leemdobben), T. Boersma (Ijsclub "Oal Gloep"), E. Liekstra (VAKO Gym), Mw. I. Suurd (VAKO Gym), Mw. L. Warners (VAKO gym), H. Westerhof (SVT voetbal), A. van Guldener (VAKO Handbal), J. Traas (Are you ready), B. Timmer ("Aol Gloep"), T. Vos (Vriledo), J. de Vries (SVT), J. Westerdijk (Vrienden vd Leemdobben), B. Haarman (BAKT)

Namens de gemeente: Wethouder Kosmeijer, R. Baas, Dhr. R. Schreibers, Mw. K. Renkema

Wethouder Kosmeijer geeft een inleiding over het ontstaan van het Integraal accommodatiebeleid en van de verwachtingen van deze middag. Uit de IHN-rapporten en de enquêtes hebben we informatie kunnen halen. Nu willen we ideeën uitwisselen. Jullie kunnen input leveren; er worden geen scenario's geschreven vanmiddag.

In september wordt een scenario voorgelegd aan alle aanwezigen bij de deelsessies en daarna worden de financiën bekeken. Op deze manier willen we een door iedereen gedragen plan krijgen. Bij deelsessie onderwijs hebben de directeurs van de Holtenhoek en de Vijverstee aangegeven gezamenlijk onder 1 dak te willen samenwerken. Hoe wordt de omvang van deze school gezien en hoe ziet dat er voor Vries West uit? We moeten wel toezien op de leefbaarheid. Er is aangegeven dat de populatie voor onderwijs voornamelijk uit het oosten van de Asserweg komen en versterkt de nieuwbouw aan de oostkant. Of heeft de voorkeur 2 onderwijs locaties. We houden ons aan de formule van onderwijs, sport en kinderopvang/bsso. Dat betekent ook 2 sport/gymlocaties. Het motto van de gemeente is " Meer met Minder" ; we gaan voor meer kwaliteit.

In de deelsessie Welzijn is aangegeven dat de Pan als historisch pand mooi is maar knelpunten kent en de exploitatie voor de

toekomst is aan de orde geweest. Daarnaast zijn er ontwikkelingen in Vries, met betrekking tot de kosterij, scouting, bibliotheek. Al deze clubs zoeken samenwerking zodat de exploitatielasten over meerdere partijen verdeeld kan worden.

Van Guldener: Kerngedachte van sport: mensen op dezelfde plek houden; geen veranderingen. Zoveel sportactiviteiten in zo'n groene ruimte en de scholen daaraan verbinden. Dat is een unieke setting. VAKO wil een veld daarvoor inleveren.

Het zwembad moet zijn eigen voorzieningen goed bekijken met daarbij de eigen inzet en middelen.

Er zou ruimte gecreëert moeten worden voor een 2^e sporthal; hiervan kunnen de scholen ook gebruik maken. Scouting heeft een unieke, ideale locatie en heeft een nieuw gebouw. Dit kan zo blijven.

SVT Tynaarlo spreekt voor zichzelf: zij willen een eigen ontwikkeling in eigen dorp

Wethouder Kosmeijer: Zoals al gezegd worden vanmiddag geen zaken gedaan. Maar waarom omarmt de gemeente dit scenario niet ?

We willen juist een zorgvuldige procedure volgen en de discussie niet uit de weg gaan. Gezien de vorige deelsessies zal er niet veel anders uitgekomen.

Van Guldener: Het is een lastige discussie: je kunt de verenigingen niet uit het gebied tillen.

Wethouder Kosmeijer: gemeente gaat zich over een scenario buigen en moet alle aspecten bekijken.

Van Guldener: Is dat nu niet te snel ingezet? Moet er niet naar de kosten worden gekeken ? We kunnen een denktank organiseren voor het vervolg.

Wethouder Kosmeijer: Onderwijs wil aanhaken bij sport en niet in een los gebouw. Kleedaccommodaties en kantine kunnen gezamenlijk gebruikt worden. Liggen daar dilemma's ?

G. Homan: geen probleem. Wij zien geen bezwaar voor gezamenlijk gebruik van kantine en kleedkamers.

J. Traas: Er moet wel overleg zijn over detailinvulling.

G. Homan: Daar krijgen we wel overeenstemming over. De clubs willen dat wel bespreekbaar maken.

B. Haarman: Er moet ook gekeken worden naar capaciteit en overlap. In de sportzaal is het altijd knippen.

Wethouder Kosmeijer: Knippen is voor de exploitatie wel gunstig. Maar wat betekent dit scenario van Holtenhoek en Vijverstee voor de sportverenigingen.

G. Homan: het wordt een rustige woonwijk. De leegkomende locaties kunnen gebruikt worden voor inbreiding van de gebieden. Wat doe je ermee ? Mogelijkheden voor andere voorzieningen.

E. Liekstra: Nu is er ook niets in dat gebied. Alleen een school

J. Westerdijk: Lost misschien verkeersproblemen op. De parkeerruimte in Oost wordt ruimer.

A. van Guldener: We moeten niet praten in termen van Oost en West Vries. Hierdoor creëer je een scheiding die er nu niet is. Voor de vergrijzing in een wijk moeten we wel oppassen.

B. Haarman: Wat voor afstanden hebben we het helemaal over ? 1 km? De "groene long" blijft heel goed bereikbaar.

Wethouder Kosmeijer: Als de scholen aan de oostkant van Vries staan en de ouderen aan de westkant wonen: is dat wat we willen. Ik wil informatie van jullie als bewoners.

J. Westerdijk: hoe zit het met de kinderen ? worden de afstanden groter ? Als de meeste kinderen al uit Vries Oost komen dan hoeven er minder kinderen over te steken. Dus minder problemen.

E. Liekstra: Als er zoveel woningen bijkomen in het oosten van Vries dan komt de school in het midden te staan.

J. de Vries (SVT): Wanneer wordt voor Tynaarlo een IAB plan uitgewerkt ? We zijn nu aanwezig vanwege de combinatie SVT/VAKO maar wat voor ons nu belangrijk is, is het feit dat er al

veel uit Tynaarlo gegaan is en wij blijven voorstander van sportaccommodatie in het dorp.

Wethouder Kosmeijer: Na Vries worden de bakens verlegd naar de buitendorpen.

In Tynaarlo is wel geïnvesteerd in kinderopvang. Op basis van de IHN-rapporten wordt de noodzaak in elk dorp bekeken en een planning gemaakt.

J. Traas: Kunnen we ook bijdragen aan de uitwerking van de scenario's ?

Wethouder Kosmeijer: We ontvangen graag jullie scenario.

Aan de hand van de rapporten, enquêtes en deelsessies worden verschillende varianten bekeken. Meest haalbare wordt gepresenteerd doorgerekend en in termijn gezet.

Dan weten we wat je nog moet investeren. In september komen met het scenario.

Een scenario wordt pas op financiële haalbaarheid getoetst als binnen redelijk besef blijkt dat dit ook haalbaar is.

J. Traas: zijn er ook vaste criteria ? Dan kunnen wij daar bij ons scenario ook rekening mee houden.

Bepaalde kaders of binnen bepaalde financiën ?

Wethouder Kosmeijer: Dat is niet zo te zeggen. We willen juist niet bepaald worden door financiën. Als wij niets doen wordt het alleen maar duurder dan nu investeren in (nieuwe) gebouwen. Per saldo moet het goedkoper zijn. Maar we gaan uit van geld wat we niet hebben.

Algemene bepaling: accommodaties screenen op houdbaarheid voor komende 15 jaar en ze moeten voldoen aan de eisen van de tijd. Wat zijn de kosten daarvan ?

De gemeente ontwikkelt een scenario. Deze wordt in september gepresenteerd aan alle sleutelfiguren uit de deelsessies van vanmiddag. Daarover kunnen we dan discussiëren en daarover

willen we overeenstemming krijgen. Hopelijk is de gemeente er dan in geslaagd alle ideeën in een scenario te vatten.

R. Baas: In het scenario gaan we niet al in op de uitvoering. We kijken wel welke verenigingen bij elkaar kunnen zitten en welke de intentie hebben om samen te werken. Dat werken we uit.

H. Martens: De skatebaan past ook prima in dit plaatje.

Voor het samenvoegen van de scholen bestaan subsidies maar er bestaan ook sportsubsidies bedoeld om sport in dorpen te houden.

De vrienden van het zwembad hebben een stuk geschreven. Dat gaat naar de pers. De gemeente krijgt dit ook. Via de website is er op te reageren.